

Joni Liimatta

MIKKELIN
AMMATTIKORKEAKOULUN
MATKAILUN, MUOTOILUN JA
LIIKETALouden LAITOKSEN
OPISKELIJOIDEN
YRITTÄJYYSASENTEET

Opinnäytetyö
Liiketalous

Maaliskuu 2012

MIKKELIN AMMATTIKORKEAKOULU

Mikkeli University of Applied Sciences

KUVAILULEHTI

 <p>MIKKELIN AMMATTIKORKEAKOULU Mikkeli University of Applied Sciences</p>		Opinnäytetyön päivämäärä 15.3.2012	
Tekijä Joni Kalervo Liimatta		Koulutusohjelma ja suuntautuminen Liiketalous	
Nimeke Mikkelin ammattikorkeakoulun matkailun, muotoilun ja liiketalouden laitoksen opiskelijoiden yrittäjyysasenteet			
Tiivistelmä <p>Opinnäytetyön tavoite oli tutkia Mikkelin ammattikorkeakoulun Savonniemen kampuksen matkailun, muotoilun ja liiketalouden opiskelijoiden yrittäjyysasenteita. Lisäksi tavoitteena oli selvittää, mitä yrittäjyys ja asenne ovat ja mitä asioita niihin liittyy. Alakysymyksenä oli vertailla kuinka opiskelijoiden, jotka ovat suorittaneet opintojaan toimimalla omassa osuuskunnassa IntoTiimi-opiskelumallin puitteissa, yrittäjyysasenteet erosivat muista opiskelijoista. Vastaajilta pyydettiin myös kehitysehdotuksia yrittäjyysasenteiden parantamiseksi sekä osuuskuntamuotoiseen opiskelumalliin.</p> <p>Toteutin tutkimuksen kyselytutkimuksena, jonka opiskelijat täyttivät oppituntien aikana. Sain 140 vastausta 338 mahdollisesta eli vastausprosentiksi muodostui 41,4. Kyselyssä kartoitettiin vastaajien taustatietoja, tietämystä yrittäjyydestä sekä yrittäjyysasenteita.</p> <p>Tulokset analysoin SPSS-tilastojenkäsittelyohjelmalla. Niistä kävi ilmi matkailun, muotoilun ja liiketalouden laitoksen opiskelijoiden olevan kiinnostuneita yrittäjyydestä. Varsinkin hyvän liikeidean keksiensään monet olivat valmiita perustamaan oman yrityksen. Taloudellista riskiä ja yleistä epävarmuutta pidettiin suurimpina yrittäjyysinnokkuutta rajoittavina tekijöinä. Osuuskuntamuotoinen opiskelu oli jonkin verran muuttanut opiskelijoiden yrittäjyysasenteita positiivisemmaksi, kuitenkin tässä opiskelumallissa opiskelleet vastaajat olivat muita epävarmempia siitä, haluavatko he työllistää itsensä yrittäjänä tulevaisuudessa. Joka tapauksessa nämä opiskelijat suhtautuivat myönteisemmin taloudellisen riskin ottamiseen yritystä perustettaessa ja uskoivat yrittämisellä olevan mahdollista vaurastua palkkatyötä todennäköisemmin.</p> <p>Vastaajat toivoivat lisää yrittäjyyteen liittyviä opintoja, yrittäjävierailijoita ja vierailuja yrityksiin paikan päälle. Osuuskuntatoiminnassa mukana olleet toivoivat parempaa mahdollisuutta sisällyttää osuuskunnassa toteutetut projektit eri opintojaksoihin.</p>			
Asiasanat (avainsanat) Yrittäjyys, yrittäminen, asenne, yrittäjyysasenteet, opiskelijat			
Sivumäärä 58, liitteet 4		Kieli Suomi	
		URN	
Huomautus (huomautukset liitteistä) Kyselylomake			
Ohjaavan opettajan nimi Kirsti Kurki		Opinnäytetyön toimeksiantaja Matkailun, muotoilun ja liiketalouden laitos, Mikkelin ammattikorkeakoulu	

DESCRIPTION

 <p>MIKKELIN AMMATTIKORKEAKOULU Mikkeli University of Applied Sciences</p>		Date of the bachelor's thesis 15.3.2012	
Author Joni Kalervo Liimatta		Degree programme and option Degree of Business Management Bachelor of Business Administration	
Name of the bachelor's thesis Entrepreneurial Attitudes of the Students of Tourism, Design and Business at Mikkeli University of Applied Sciences			
Abstract <p>The purpose of this thesis was to explore the entrepreneurial attitudes of tourism, design and business students of Savonniemi campus at Mikkeli University of Applied Sciences. An additional objective was to study entrepreneurship and attitude and the issues they involve. As a sub-question this study set out to compare the potential differences in entrepreneurial attitudes between the students who have completed a part of their studies by working in their cooperative society according to the IntoTiimi - learning model and students who have not participated in cooperatives. The respondents were also asked to suggest new means to improve the entrepreneurial attitudes and to develop the cooperative society learning model.</p> <p>The data was collected by a survey questionnaire, which the students filled in during lessons. The collected 140 responses out of the total 338 gave the response rate of 41.4 %. The survey gathered information on the respondents' background, their knowledge of entrepreneurship and their entrepreneurial attitudes.</p> <p>The data was analysed using the SPSS statistical processing software. The results indicated that students are interested in entrepreneurship. In particular, when discovering a good business idea many were ready to set up their own business. Financial risk and the overall uncertainty were considered the main factors dampening entrepreneurial eagerness. Studying in the cooperative society learning model had slightly steered the students' attitudes in a more positive direction, however, the respondents who had studied in this model were less certain about whether they would want to become entrepreneurs in the future. In any case, these students were more willing to take economic risks when starting a business and believed that entrepreneurship is an easier way to prosper than paid work.</p> <p>The respondents called for more study modules related to entrepreneurship, visitors from business life and on-site visits to companies. The respondents who had participated in cooperative societies hoped for a better opportunity to include their projects into various courses.</p>			
Subject headings, (keywords) Entrepreneurship, attitude, entrepreneurial attitudes, students			
Pages 58 pages + app. 4 pages	Language Finnish	URN	
Remarks, notes on appendices Survey questionnaire			
Tutor Kirsti Kurki		Bachelor's thesis assigned by Department of Tourism, Design and Business, Mikkeli University of Applied Sciences	

SISÄLTÖ

1	JOHDANTO	1
1.1	Opinnäytetyön tarkoitus ja tutkimuskysymykset.....	1
1.2	IntoTiimi-opiskelumalli Savonniemen kampuksella	2
2	YRITTÄJYYS.....	3
2.1	Yrittäjä	3
2.2	Yrittäjäksi ryhtyminen	4
2.3	Yrittäjyyden merkitys	5
2.4	Yritysmuodot	5
2.5	Ulkoinen ja sisäinen yrittäjyys.....	6
3	ASENTEET JA NIIDEN SYNTY	6
3.1	Informaatiovaikutus	7
3.2	Suora kokemus.....	7
3.3	Väline-ehdollistuminen.....	8
3.4	Havainto-oppiminen	8
3.5	Sosiaalinen vertailu.....	8
3.6	Perinnöllisyys	9
4	MIKKELIN AMMATTIKORKEAKOULUN MATKAILUN, MUOTOILUN JA LIIKETALouden LAITOKSEN OPISKELIJOIDEN YRITTÄJYYSASENTEET ..	9
4.1	Aikaisemmat tutkimukset	9
4.2	Kohderyhmä	10
4.3	Tutkimusmenetelmä ja tutkimuksen toteuttaminen.....	11
4.3.1	Kyselytutkimus	12
4.3.2	Kyselylomakkeen sisältö	13
4.4	Tutkimuksen tulokset.....	14
4.4.1	Taustatiedot.....	14
4.4.2	Vastaajien yrittäjyysasenteet.....	24
4.4.3	Eri käsitteiden yhdistäminen yrittäjyyteen.....	45
4.4.4	Miksi yrittäjyys kiinnostaa tai ei kiinnosta?	46
4.4.5	Vastaajien antamat kehittämis ehdotukset	48
4.5	Tulosten yhteenveto.....	52
5	JOHTOPÄÄTÖKSET	56
5.1	Tavoitteen toteutuminen	56

5.2	Menetelmän toimivuus	56
5.3	Jatkotutkimusehdotukset.....	57
	LÄHTEET	58

LIITE

1 Kyselylomake

1 JOHDANTO

Opinnäytetyöni aiheena on tutkia Mikkelin Ammattikorkeakoulun Savonniemen kampuksen Matkailun, muotoilun ja liiketalouden laitoksen (jäljempänä MML-laitos) opiskelijoiden yrittäjyysasenteita.

Olen itse opintoihin liittyen toiminut opiskelijaosuuskunnassa toimitusjohtajana, joten yrittäjyyteen liittyvät asiat ovat jossain määrin läheisiä. Vaikka perheessäni ei ole yrittäjätaustaa, olen aina ollut kiinnostunut yrittäjyydestä ja pidän sitä vartenotettavana vaihtoehtona elättää itseni tulevaisuudessa.

Tutkimuksen toimeksiantajana toimii Mikkelin ammattikorkeakoulun MML-laitos ja toimeksiantajan edustajana lehtori Erja Härkönen.

1.1 Opinnäytetyön tarkoitus ja tutkimuskysymykset

Opinnäytetyön tavoitteena on selvittää aluksi, mitä yrittäjyys ja asenne ovat sekä mitä asioita niihin liittyy. Asenteesta selvitän myös kuinka se muodostuu. Näiden jälkeen varsinaisessa tutkimuksessa tavoitteeni on selvittää mitä Mikkelin ammattikorkeakoulun MML-laitoksen opiskelijat ajattelevat yrittäjyydestä, kuinka kiinnostavana he sitä pitävät ja mitä asioita siihen liittävät. Tämä tieto on tärkeä MML-laitokselle. Lisäksi selvitän, mitkä seikat vaikuttavat ja ovat yhteydessä nuorten yrittäjyysasenteisiin; ovatko yrittäjäperheen lapset kiinnostuneempia yrittäjyydestä, onko eroa miesten ja naisten välillä, entä ikäryhmien tai koulutusalojen? Mikkelin ammattikorkeakoulun Savonniemen kampuksella on käytössä niin sanottu IntoTiimi-opiskelumalli, jossa opiskelijat voivat suorittaa omassa osuuskuntamuotoisessa yrityksessään osan opinnoistaan. Tutkimukseni alakysymyksenä on vertailla, kuinka näiden osuuskuntayrittäjäopiskelijoiden yrittäjyysasenteet eroavat muista opiskelijoista. Kysyn opiskelijoilta myös kehittämis ehdotuksia yrittäjyysasenteiden kehittämiseksi positiivisemmaksi sekä opiskelumalliin, jossa opinnot suoritetaan omassa osuuskunnassa toimimalla.

1.2 IntoTiimi-opiskelumalli Savonniemen kampuksella

Seuraava luku perustuu kokonaisuudessaan lehtori Erja Härköselältä (2012) saatuun henkilökohtaiseen tiedonantoon.

Savonniemen kampuksella on käytössä matkailun ja liiketalouden koulutusaloilla IntoTiimi-opiskelumalli. Tässä mallissa integratiiviset oppimisympäristöt ovat oppimisen lähtökohtana. Oppiminen perustuu työelämästä tuleviin kehittämishaasteisiin. Oppilaitoksen ja työelämän toimijoiden yhteistyö – oppimiskumppanuus – vastaa näihin haasteisiin.

Heti opintojen alkaessa opiskelijat jakaantuvat Belbin-tiimitestin perusteella 8 - 12 henkilön pienryhmiin ja jokainen ryhmä saa oman kummiyrityksensä. Kummiyrityksen toiminta käynnistyy välittömästi; aluksi suunnitellaan kaikkien ryhmien yhteinen kummitapaaminen. Jatkossa kummiyritykset suunnittelevat ja toteuttavat erilaisia projekteja omalle kummiyritykselleen. Opiskelijoiden työskentelyyn menevä aika kirjataan ylös, ja näin he kerryttävät samalla myös opintopisteitä. Kun ensimmäinen opiskeluvuosi lähestyy loppuaan, yrittäjyydestä kiinnostuneilla opiskelijoilla on mahdollisuus aloittaa oma yritystoiminta ja tällä korvata yhteistyö kummiyrityksen kanssa. Tämän polun valinneet perustavat oman osuuskunnan tai vaihtoehtoisesti liittyvät mukaan jo toimivaan osuuskuntaan. Osuuskuntaopiskelijat suorittavat projekteja asiakasyrityksilleen ja näin kerryttävät opintopisteitään vastaavasti kuin kummiyrityksen kanssa yhteistyössä olevat. Yhteensä Savonniemen kampuksella on IntoTiimi-mallin puitteissa käynnistynyt yhdeksän osuuskuntaa.

Opiskelijat, jotka eivät valitse osuuskuntatoimintapolkua, jatkavat kummiyritysyhteistyötään ensimmäisen lukuvuoden tavoin toisena ja kolmantena lukuvuonna. Ensimmäisen vuoden jälkeen IntoTiimi-toiminta henkilökohtaistuu, osa opiskelijoista suorittaa opintojaan enemmän omalle osuuskunnalle tai kummiyritykselle, kun taas osalla esimerkiksi kummiyritystyö vähenee tai jopa päättyy vaikkapa vaihto-opiskelun takia.

2 YRITTÄJYYS

Yrittäjyys on nykyisin yleinen puheenaihe useissa yhteyksissä. Kyse on erittäin monitahoisesta ilmiöstä (Viitala & Jylhä 2006, 36). Filosofian tohtori Matti Peltonen määrittelee yrittäjyyden seuraavasti; ”yrittäjyys on ajattelu-, toiminta-, ja suhtautumistapa, joka saa yrittäjän henkisine ja aineellisine voimavaroineen järjestäytymään ja toiminaan sekä sen yksilöt ja työyhteisöt käyttäytymään tehokkaasti asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi.” (Sutinen & Viklund 2004, 41.)

Yrittäjyyden tarkastelu on mahdollista useista eri näkökulmista. Näitä ovat yritystoiminta, yksilö, yritystoiminnan muodot ja yhteiskunnallinen, alueellinen ja makrotaloudellinen ilmiö. Yritystoiminnan näkökulmasta asiaa tutkiessa huomion kohteena on esimerkiksi liikeidea, tuotekehittely tai kasvustrategia. Yksilön näkökulmassa voidaan huomioida yrittäjän ominaisuuksia, yrittäjyysasenteita tai yrittäjänä kehittymistä. Yritystoiminnan muodoista puhuttaessa tarkastellaan mahdollisesti perheyrittäjyyttä, osuuskuntayrittäjyyttä tai sisäistä yrittäjyyttä. Ja taas silloin kun tutkitaan yrittäjyyttä esimerkiksi yhteiskunnallisena ilmiönä, voidaan huomio kiinnittää vaikkapa siihen, kuinka yrittäjyys vaikuttaa yhteiskunnassa. (Viitala & Jylhä 2006, 36.)

2.1 Yrittäjä

Termin *yrittäjä* määrittely ei ole yksiselitteistä. Ranskalainen Richar Chantillon määritteli termin yrittäjä jo vuonna 1750 näin: ”yrittäjä on kaukonäköinen, taitava ja määrätietoinen henkilö, joka on voittoa saadakseen valmis tarttumaan suuriin riskinalaisiin hankkeisiin” (Sutinen & Viklund 2004, 41). Cassonin (2003) määritelmä taas kuvaa talousteoreettisemmin yrittäjän olevan henkilö, joka on erikoistunut tekemään harkinnanvaraisia päätöksiä, jotka vaativat niukkojen resurssien koordinoitua, todeten välittömästi, että määritelmä on perattava tarkoin auki sen ymmärtämiseksi. Yrittäjän täytyy siis olla *henkilö*, ei esimerkiksi ryhmä tai organisaatio, koska vain yksilöt pystyvät tekemään päätöksiä. Tämän täytyy olla *erikoistunut* tekemään harkinnanvaraisia päätöksiä. Jokainen joutuu tekemään päätöksiä, mutta se ei tee vielä spesialistia. *Harkinnanvaraiset päätökset* ovat tilanteita, joissa eri yksilöt voivat tehdä erilaisia päätöksiä, vaikka heillä on yhteneväiset tavoitteet ja he toimivat samanlaisissa olosuhteissa.

Niukkojen resurssien koordinoitua voidaan määritellä rajallisen, hyödyllisten resurssien uudelleen kohdentamiseksi.

Halu ja tahto toimia yrittäjänä ovat yrittämisen lähtökohta. Lisäksi vaaditaan tiettyjä yrittäjäominaisuuksia sisältävä persoonallisuus. Tavallisesti yrittäjän persoonaan liitetään seuraavia ominaisuuksia:

- into ja luottamus omaan ammattitaitoon sekä ideaan
- tarmokkuus ja suoritushalu
- voimakas halu onnistua ja päteä
- itsenäisyys ja oma-aloitteisuus
- kyky tehdä päätöksiä
- epävarmuuden sieto
- valmius ottaa harkittuja riskejä
- tavoitteellisuus ja pitkäjänteisyys

Nämä ominaisuudet muodostavat parhaimmillaan valmiuden sekä edellytykset menestyä, mutta ne eivät takaa menestystä. (Holopainen & Levonen 2006, 16.)

2.2 Yrittäjäksi ryhtyminen

Tekijät, jotka vaikuttavat yksilön ryhtymiseen yrittäjäksi, on Huuskosen (1992) mukaan jaettu kolmeen ryhmään; yleisiin taustatekijöihin, henkilötekijöihin ja tilannetekijöihin. Yleisiin taustatekijöihin kuuluvat työkokemus, aikaisempi yrittäjäkokemus, perhetausta ja roolimallit kuten esimerkiksi yrittäjävanhemmat. Henkilötekijät koostuvat yleisestä persoonallisuudesta, riskisuuntatuneisuudesta, suoriutumistarpeesta, vallanhalusta, arvoista ja asenteista. Tilannetekijöihin puolestaan kuuluvat työtilanne, yksittäiset tapahtumat ja ympäristön yrittäjämysteisyys. (Viitala & Jylhä 2006, 38.)

Yrityksen perustamisen motiivit jaetaan usein myös hyökkääviin ja puolustaviin. Hyökkäävästä motiivista puhuttaessa tarkoitetaan tilaisuuden tai kehittämismahdollisuuden hyväksikäyttämistä valjastamalla erikoisosaaminen tai lahjakkuus avuksi. Pyrkimyksenä on tehdä jotain paremmin kuin muut. Puolustava motiivi puolestaan tarkoittaa tilannetta, jossa yritys joudutaan perustamaan lähes pakosta, esimerkiksi siksi, ettei parempia mahdollisuuksia saada työtä ole. Tällainen ”pakkoyrittäminen” voi joutua esimerkiksi yrityksen jonkun toiminnon ulkoistamisesta. Työntekijät, jotka olivat toimineet ulkoistettavan toiminnon parissa, ovat usein pakotettuja toimimaan yrittäjänä, mikäli he haluavat jatkaa nykyistä työtään. (Viitala & Jylhä 2006, 39.)

2.3 Yrittäjyyden merkitys

Yritystoiminnalla on myönteisiä vaikutuksia yhteiskunnan, kuluttajan ja itsensä yrittäjän näkökulmasta. Yhteiskunnan näkökulmasta yritys luo työpaikkoja sekä mahdollistaa inhimillisten resurssien tehokkaan käytön. Julkisista menoista yritykset maksavat suoraan tai välillisesti suurimman osan. Yritykset luovat ulkomaisia kontakteja ja toimivat innovaatioiden lähteenä sekä kehityksen moottorina. (Sutinen & Viklund 2004, 9-10.)

Kuluttajan näkökulmasta taas yritykset tietenkin tuottavat palveluita ja tavaroita kuluttajalle, mutta ne myös antavat kuluttajalla mahdollisuuden valita eli toteuttaa yksilöllisyyden tarvettaan. Ne antavat myös mahdollisuuden ihmisten ulkoisen elämänlaadun parantamiseen sekä mahdollisuuden vaikuttaa kehitykseen, sillä jokainen ostopäätös rakentaa omalta osaltaan tulevaisuuden maailmaa. (Sutinen & Viklund 2004, 11.)

Yrittäjälle yritys antaa toimeentulon, mutta siitä muodostuu usein elämäntapa. Se on keino päästä eteenpäin ja saada yhteiskunnallista arvostusta. Yrittäminen on yrittäjälle tapa hyödyntää täysimääräisesti omaa osaamistaan ja antaa mahdollisuuden kokeilla rajoja. (Sutinen & Viklund 2004, 11 - 12.)

2.4 Yritysmuodot

Erilaisia yritysmuotoja Suomessa on viisi kappaletta: toiminimi, avoin yhtiö, kommandiittiyhtiö, osuuskunta ja osakeyhtiö. Näistä viimeisimpänä mainittu on yleisin. Yritysmuodon valintaan vaikuttaa muun muassa pääoman tarve, vastuukysymykset, voitonjako ja tappioiden kattaminen sekä verotukselliset asiat. Yhden henkilön perustaessa yritystä yksityinen toiminimi on usein luonnollisin valinta. Yksikin yhtiökumppani saattaa johtaa kommandiittiyhtiön tai avoimen yhtiön perustamiseen. Omistajien lukumäärän kasvaessa osakeyhtiöstä tai osuuskunnasta tulee yleisin vaihtoehto. Myös tarvittaessa paljon pääomaa yritykselle, osakeyhtiö on todennäköisin valinta, toiminnan kohdalla asia on päinvastoin. Osakeyhtiön ja ison pääoman kohdalla on myös se etu, etteivät osakeyhtiön osakkaat itse ole vastuussa muutamia poikkeuksia lukuun ottamatta esimerkiksi yhtiön veloista kuin sijoittamallaan pääomapanoksella. (Holopainen & Levonen 2006, 170 - 172.)

2.5 Ulkoinen ja sisäinen yrittäjyys

Kun arkikielessä puhutaan yrittäjyydestä, viitataan yleensä juuri ulkoiseen yrittäjyyteen. Ulkoinen yrittäjyys on siis liiketoiminnan omistamista ja siitä taloudellisen vastuun kantamista. (Seinäjoen koulutuskuntayhtymä 2005.)

Yrittäjyys ei ole pelkästään toimimista yrityksen omistajana. Sisäinen yrittäjyys on termi, joka tarkoittaa uutta luovaa ajattelua ja työskentelyä työnantajan palveluksessa työntekijänä. Nämä sisäiset yrittäjät sitoutuvat oman työnsä tuloksiin yhtä voimakkaasti kuin silloin, jos yritys olisi heidän omansa. He pystyvät kannustamaan työtovereitaan yhä parempiin suorituksiin ja tämä helpottaa ja tehostaa yhteisen päämäärän saavuttamista. Erityisesti muutostilanteet ja kriisit ovat hetkiä, jolloin sisäisiä yrittäjiä tarvitaan. Sisäinen yrittäjä hakeutuu usein esimies- tai johtotehtäviin. Hän voi kuitenkin olla myös muita työntekijöitä kannustava myyjä, asiakaspalvelija tai vaikkapa varastotyöntekijä. Hän etsii usein tilanteita, joissa pystyy vaikuttamaan lopputulokseen ja kehittää uutta. (Kansikas 2007, 61 - 62.)

On olemassa tiettyjä ominaisuuksia, jotka usein liitetään sisäisiin yrittäjiin. He ovat usein yritteliäitä, innostuneita ja aloitekykyisiä. Heillä on myös asialle omistautuva suunnittelu- ja työskentelytapa. Ajattelultaan he ovat ideoivia ja visioivia. Usein heillä on vahva tunne kuulumisesta yritykseen, joten he haluavat vaikuttaa osallistua aktiivisesti työskentelyyn. Sisäiset yrittäjät kykenevät vastuunkantoon sekä muiden huomiointiin. Heiltä löytyy uskallusta ehdottaa sekä myös toteuttaa parannuksia yrityksen työntekehtäviin ja organisaation toimintaan. (Kansikas 2007, 62.)

Voi olla, että sisäinen yrittäjä ryhtyy uransa aikana ulkoiseksi yrittäjäksi. Näin tapahtuu erityisesti, jos työyhteisön kulttuuri estää tai tappaa aloitteellisen ja tavoitteellisen työntekijän toiminnan. Sisäisen yrittäjän ammatillinen kokemus ja asiakasverkosto voi kannustaa oman yrityksen perustamiseen. (Kansikas 2007, 63.)

3 ASEENTEET JA NIIDEN SYNTY

Asenteet ovat mukana kaikessa ihmisen toiminnassa. Ne auttavat tulkitsemaan ympäristöä, ohjaamaan käyttäytymistä sosiaalisissa tilanteissa ja jäsentämään henkilön kokemuksia kokonaisuudeksi, joka on itselle mielekästä. Mikäli asenteet puuttuisivat,

maailman ennakointi olisi vaikeampaa, mikä taas johtaisi ihmisten toiminnan tehotto-
muuteen. Ilman asenteiden antamaa apua olisi mahdotonta luoda tai säilyttää min-
käänlaisia ihmissuhteita. (Erwin 2001, 9.)

Mitä asenne siis on? Helkama ym. (2001, 381) määrittelee asenteen johonkin sosiaali-
sesti merkitykselliseen kohteeseen liittyväksi myönteiseksi tai kielteiseksi suhtautu-
mistavaksi.

Asenteiden omaksuminen on mahdollista monin eri tavoin. Ympärillämme on jatku-
vasti tilanteita, joissa on tarjolla asenneinformaatiota. Tämä johtaa siihen, että asenteet
ovat usein ristiriitaisia, särmikkäitä ja sävyltään eriäviä tilannekohtaisesti. Asenteet
voivat syntyä usealla eri tavalla, esimerkiksi informaatiovaikutuksen, suoran koke-
muksen, väline-ehdollistumisen, havainto-oppimisen, sosiaalisen vertailun tai perin-
nöllisyyden kautta. (Erwin 2001, 32 - 51.) Esittelen seuraavissa alaluvuissa tarkem-
min, kuinka asenteet missäkin tapauksessa syntyvät.

3.1 Informaatiovaikutus

Henkilön saadessa informaatiota jostain asiasta, hänen asenteensa kyseistä asiaa koh-
taan muuttuu. Informaatiota voidaan saada esimerkiksi henkilöiden välisen viestinnän
tai joukkotiedotusvälineiden kautta. Tässä on kyse informaatiovaikutuksesta. Henki-
löllä voi olla esimerkiksi ystävä, joka tietää erityisen paljon autoista ja seuraa alan
kehitystä. Tämän ystävän kanssa keskustelemalla voi olla helpompi muodostaa käsitys
jostain automerkistä kuin perehtymällä asiaan itse. (Erwin 2001, 32 - 33.)

3.2 Suora kokemus

Suora kokemus on ehkä kaikkein ilmeisin tapa muodostaa asenteita ja käsityksiä eri
asioista. Ihminen voi esimerkiksi pelätä koiria siitä yksinkertaisesta syystä, että koira
on purrut häntä lapsuudessa. Lapsi, jota isä vie pienestä pitäen jääkiekko-otteluihin,
voi kehittää myönteisen asenteen jääkiekkoa kohtaan ja hänestä voi tulla itsenäinen
lajin kannattaja myöhemmällä iällä. Suoran kokemuksen vaikutus asenteen synnyssä
on kiistaton, mutta kuitenkin selitys ei ole teoreettisesti riittävä. On syytä olettaa
kyseessä olevan monen prosessin samanaikainen myötävaikutus. Suorat kokemukset
luovat kontekstin, jossa asenteet voivat syntyä sosiaalisen oppimisen ja muiden käyt-

täytymiseen ja kognitioihin liittyvien prosessien vaikutuksesta. On kuitenkin otettava huomioon muutama muukin mahdollisesti vaikuttava erillisprosessi, esimerkiksi se, että ihmisillä on myönteisempiä tunteita kaikkea tuttua kohtaan, kun taas tuntemattomaan suhtaudutaan varovaisemmin. Tässä on kyse tuttuuden efektistä. Suora kokemus voi myös edistää asenteiden kehittymistä siten, että se on keino saada informaatiota. (Erwin 2001, 36 - 37.)

3.3 Väline-ehdollistuminen

Välineellisen ehdollistumisen teoriassa painotetaan vahvistamisen merkitystä käyttäytymisen oppimisessa sekä ylläpitämisessä. Siinä käyttäytymistä vahvistetaan palkitsemalla. Ne käyttäytymismuodot, mitä ei vahvisteta, hiljalleen väistyvät. Palkinto voi olla yksilölle jokin myönteinen tapahtuma tai kielteisen asian lakkaaminen. Esimerkiksi lapsen toimiessa vanhemman mielestä oikein, vanhempi voi palkita lapsen tikkukaramellilla, ja näin todennäköisesti vahvistetaan lapsen tällaista käyttäytymistä ja siihen kytköksissä olevaa asennetta. Väline-ehdollistamisen avulla on mahdollista vahvistaa yhtä lailla kielteisiä kuin myönteisiäkin asenteita. Stereotyyppien ja arvostelmien oppiminen ja soveltaminen riippuvat pitkälti yksilön sosiaalokokemuksista ja siitä, missä määrin jo lapsena on palkittu kyseisten arvostelmien esittämisestä. Yksilön opittua nämä asenteet, tämä todennäköisesti pitää palkitsevimpana hakeutua seuraan, jossa asenteet ovat hänen omiensa kanssa yhteneväiset. Näin lähiympäristö tarjoaa jatkuvaa tukea sekä vahvistusta tämän näkemykselle. (Erwin 2001, 43 - 44.)

3.4 Havainto-oppiminen

Havainto-oppiminen, jota joskus nimitetään myös malli- tai sijaisoppimiseksi, on teoria asenteen ja käyttäytymisen oppimisesta havainnoimalla toisen asenteita tai niiden seurauksia. Mallit voivat olla eläviä ihmisiä tai vaikkapa mediassa esiintyviä symbolisia esikuvia. Yksilö saa jo varhaisesta lapsuudesta lähtien vaikutteita havainnoimalla vanhempia, läheisiä sukulaisia, ystäviä tai esimerkiksi tv-hahmoja. (Erwin 2001, 45.)

3.5 Sosiaalinen vertailu

Leon Festinger esitti vuonna 1954 sosiaalisen vertailun prosesseja käsittelevän teorian. Keskeinen väite oli, että ihmisellä on sisäinen vietti arvioida asenteitaan ja kykyjään.

Pyrkimys sosiaaliseen vertailuun vaikuttaa olevan voimakkaampi niillä elämänalueilla, joilla yksilö on epävarma asemastaan sekä epävarmoina ajankohtina. Asenteiden sosiaalinen vertailu osaltaan selittää, miksi samanlaiset asenteet omaavat yksilöt päätyvät yhteen. He saavat näin asenteilleen tukea. (Erwin 2001, 48 - 49.)

3.6 Perinnöllisyys

Perinteisesti asenne on määritelty opituksi valmiudeksi. Uudemmat tutkimukset antavat kuitenkin viitteitä edellä mainitun väittämän paikkansapitämättömyyden puolesta. Asenteiden kehittymisellä saattaa olla myös perittyjä edellytyksiä. Eräät persoonallisuuden piirteet voivat perustua perinnöllisyyteen, jolloin loogisesti tietynlaisilla persoonallisuuksilla olisi suurempi taipumus kehittää tietynlaisia asenteita. Nykyinen tutkimusaineisto näyttäisi tukevan todellakin näkemystä perinnöllisyyden osuudesta asenteiden kehittymiseen. Perinnöllisyyden vaikutus kuitenkin vaihtelee riippuen siitä, mitä asenteita tutkitaan. Se vaikuttaa enemmän perustavanlaatuisissa asenteissa, kuten musiikkimaussa, kun taas vähemmän tiedollisissa ja älyllisissä asenteissa, jotka kohdistuvat sellaisiin aihealueisiin, joista yksilöllä ei ole paljon suoraa kokemusta. (Erwin 2001, 51 - 52.)

4 MIKKELIN AMMATTIKORKEAKOULUN MATKAILUN, MUOTOILUN JA LIIKETALOUDEN LAITOKSEN OPISKELIJOIDEN YRITTÄJYYSASENTEET

Tässä luvussa esittelen tutkimukseni. Käyn aluksi läpi aiheesta tehtyjä aikaisempia tutkimuksia, sitten esittelen oman tutkimukseni kohderyhmän, tutkimusmenetelmän ja tutkimuksen toteuttamisen. Lopuksi kokoan tutkimustulokset ja teen niistä yhteenvedon.

4.1 Aikaisemmat tutkimukset

Mikkelin ammattikorkeakoulussa on samasta aihepiiristä tehty ainakin kaksi opinnäytetöitä. Hannes Laukkanen ja Olli Mäki (2005) tekivät opinnäytetyön otsikolla ”Onko minusta yrittäjäksi? MAMK:n opiskelijoiden yrittäjyysasenteet ja tiedot yrittäjyydestä”. Eeva Happonen ja Lauri Repo (2007) tekivät vastaavan kyselyn toimeksiantaja-

naan Mikkelin ammattikorkeakoulun Yrityspalvelut. Työn nimi oli ”Opiskelijoiden yrittäjyysasenteet Mikkelin ammattikorkeakoulussa 2007”.

Laukkasen ja Mäen Webropolin avulla toteutettu kysely osoitti MAMK:n opiskelijoiden olevan kiinnostuneita yrittäjyydestä. Kolme neljästä opiskelijasta olisi valmis ryhtymään yrittäjäksi, mikäli vain keksisi sopivan liikeidean. Ilmeni myös, että opiskelijat eivät ajattele yrittäjäksi ryhtymisen vaativan pitkää koulutusta. Suomen lainsäädäntö ja verotus eivät vastanneiden mielestä tue yrittäjyyttä. Sukupuoli ja koulutusala vaikuttivat yrittäjyysasenteisiin voimakkaasti. Liiketalouden opiskelijat olivat kaikkein kiinnostuneimpia yrittäjyydestä, kun taas luonnontieteiden alalla kiinnostus oli paljon pienempää. Miehet olivat selvästi kiinnostuneempia yritystoiminnasta kuin naiset. Happonen ja Revon tutkimuksessa tuli ilmi pitkälti samanlaisia asioita kuin edellisessäkin, mutta myös eroavaisuuksia löytyi; niiden osuus, jotka olisivat valmiita ottamaan taloudellisen riskin yrityksen perustamiseksi, oli kasvanut selkeästi, useampi vastaaja uskoi työskentelevänsä tulevaisuudessa julkisella sektorilla sekä oman yrityksen omistajien määrä oli kaksinkertaistunut.

Kauri Karhu (2011) on tehnyt Lahden ammattikorkeakoulussa tutkimuksen tarkoituksenaan selvittää nuorten yrittäjyysasenteiden tilaa Suomessa, sekä myös tutkia millaisia näkemyksiä ko. oppilaitoksessa opiskelevilla ja opiskelleilla nuorilla aikuisilla on yrittäjyydestä. Tutkimuksesta käy ilmi, että nuorten yleinen suhtautuminen yrittäjyyteen Suomessa on hyvä. Mielenkiintoinen yksityiskohta tutkimuksesta on, että liiketalouden, matkailun ja muotoilun opiskelijat kokivat yrittäjyyden tärkeimpänä asiana Suomen kansantaloudelle, eli juuri samojen alojen opiskelijat, jotka kuuluvat oman tutkimukseni kohderyhmään.

4.2 Kohderyhmä

Kohderyhmänä tutkimuksessani oli Mikkelin ammattikorkeakoulun Savonniemen kampuksen matkailun, muotoilun ja liiketalouden opiskelijat. Jouduin sulkemaan kuitenkin kohderyhmäni ulkopuolelle matkailun aikuisopiskelijaryhmän, matkailualan ylempää AMK-tutkintoa suorittavat sekä kaikki poissaolevaksi ilmoittautuneet opiskelijat, sillä näiden tavoittaminen ei ollut mahdollista käyttämälläni menetelmällä tutkimukseni toteuttamisajankohtana. Yhteensä kohderyhmääni kuului 338 opiskelijaa, joista matkailun opiskelijoita 132, muotoilun 75 ja liiketalouden 131 (nuorten koulu-

tusohjelmassa 83 ja aikuisten 48). Muotoilun ja liiketalouden opiskelijoiden vähäisempi määrä johtuu siitä, että koulutusohjelmia ollaan lakkauttamassa, eikä uusia opiskelijoita enää oteta. (Pesonen 2011.)

4.3 Tutkimusmenetelmä ja tutkimuksen toteuttaminen

Käytin työssäni tutkimusmenetelmänä kvantitatiivista tilastollista tutkimusta. Kvantitatiivisessa tutkimuksessa ollaan yleensä kiinnostuneita luokitteluista, syy- ja seuraussuhteista, vertailusta ja numeerisiin tuloksiin perustuvasta ilmiön selittämisestä (Jyväskylän yliopisto 2011). Tämä soveltui mielestäni tutkimukseeni erinomaisesti, koska tarkoitukseni oli ristiintaulukoida ja vertailla saatuja tuloksia kuten edellä mainitsin, esimerkiksi millä alalla on eniten kiinnostusta yrittäjyyteen ja miten vaikkapa sukupuoli, aiempi koulutustausta tai vastaajan lähipiirissä mahdollisesti oleva yrittäjyys vaikuttaa vastauksiin.

Toteutin tutkimukseni käytännössä kyselytutkimuksena. Päädyin tekemään kirjallisen kyselyn, jonka opiskelijat saivat oppituntien aikana täytettäväkseen. Toinen vaihtoehto olisi ollut sähköinen Webropol-kysely, josta oppilaita olisi informoitu sähköpostiviestillä. Sähköisen kyselyn, jota aluksi vakavasti harkitsinkin, etuna olisi ollut sen vaivattomuus, opiskelijoiden vastaukset olisivat kerääntyneet tietokantaan ja niiden analysointi olisi ollut helppoa. Tässä tapauksessa tutkimukseni otos olisi kuitenkin jäänyt mahdollisesti pieneksi, koska sähköiseen kyselyyn vastauksia olisi tullut todennäköisesti vähemmän kuin kirjalliseen. Tähän olettamukseen päädyin vertaillen Mikkelin ammattikorkeakoulussa aikaisemmin tehtyjen tutkimusten vastausprosentteja. Kirjallisen kyselyn vastaukset syötin manuaalisesti tilastojenkäsittelyohjelma SPSS:ään. Kyselyn toteuttaminen ja vastausten saaminen ohjelmaan onnistui reilussa viikossa, kun sähköiselle kyselylle vastausaikaa olisi tullut antaa pari viikkoa, joten valitsemallani tavalla pääsin nopeammin analysoimaan tuloksia. Nämä seikat huomioiden valitsin kirjallisen kyselyn.

Saatuani tulokset syötettyä SPSS:ään, pystyin ohjelman avulla tekemään tuloksista kaavioita ja myös ristiintaulukoimaan eri muuttujia selvittääkseni mitkä taustatekijät vaikuttavat erilaisiin yrittäjyyteen liittyviin asenteisiin.

4.3.1 Kyselytutkimus

Kyselytutkimus on kaikkein yleisin määrällisessä tutkimusmenetelmässä käytetty aineiston keräämisen tapa. Kyselytutkimuksessa vastaaja lukee itse kirjallisesti esitetyn kysymyksen ja myös vastaa siihen kirjallisesti. Tällainen tapa kerätä aineistoa soveltuu hyvin suurelle ja hajallaan olevalle joukolle ihmisiä. Kun tutkimuksessa käsitellään arkaluontoisia asioita, kyselytutkimus on hyvä. Sen etu on, että vastaaja jää aina tuntemattomaksi. Tyypillisimpänä haittana pidetään sitä, että vastausprosentti jää usein alhaiseksi eli kyseessä on tutkimusaineiston kato. (Vilkkä 2005, 73 - 74.) Tätä uhkaa tutkimuksessani ei ollut, koska kävin oppituntien aikana täyttämässä kyselylomakkeet opiskelijoilla, joten sain kaikilta paikalta olleilta vastaukset.

Ennen kyselylomakkeen tekoa on hyvä perehtyä laajasti tutkimuksen aihepiiriä koskevaan teoriakirjallisuuteen ja aikaisempiin tutkimuksiin. Lomakkeen suunnittelun tulee perustua tutkimussuunnitelmaan. Tutkimusprosessissa kyselylomake ja tutkimussuunnitelma kietoutuvat yhteen erottamattomasti. Kyselylomakkeessa tulee kysyä vain niitä asioita, joita tutkimussuunnitelmassa väitetään mitattavan. (Vilkkä 2005, 81.)

Kyselylomakkeessa voi olla monivalintakysymyksiä, avoimia kysymyksiä tai sekamuotoisia kysymyksiä. Monivalintakysymyksissä vastaajalle annetaan valmiit vastausvaihtoehdot, niiden vastausmuoto on standardisoitu eli vakioitu. Kysymysten standardisoinnilla tavoitellaan kysymysten vertailukelpoisuutta. Avoimilla kysymyksillä tavoitteena on saada vastaajilta spontaaneja mielipiteitä rajaamalla vastaamista ainoastaan vähän. Sekamuotoisissa kysymyksissä on annettu osa vastausvaihtoehdoista, mukana on kuitenkin aina myös yksi tai useampi avoin kysymys. (Vilkkä 2005, 84 & 86.) Lomakkeessani on sekamuotoisia kysymyksiä, mutta pääasiassa kysymykset ovat monivalintoja, jotta vastausten analysoinnista ei tule ylitsepääsemätön tehtävä.

Kysymykset tulee muotoilla tavalla, joka on vastaajalle tuttu. Kohderyhmän tuntemus on siis tärkeää. Sanojen käytön tulee olla yksiselitteistä ja vastaajalle tuttua. Kysymykset täytyy järjestää niin, että niistä on tunnistettavissa jonkinlainen juoni. Johdonmukaisuus helpottaa vastaamista. Samaa asiasisältöä koskevat kysymykset kannattaa ryhmitellä omaksi ryhmäkseen. Muotoiltaessa kysymyksiä maltillisuus on tärkeää, on hyvä aluksi määritellä mikä tieto on tarpeellista ja mikä ei. (Vilkkä 2005, 87.)

Kyselylomake on vielä testattava ennen sen käyttöönottoa. Sen lisäksi että valittu testiryhmä täyttää kyselyn, heidän täytyy myös pyrkiä kriittisesti arvioimaan kysymyksiä. Arvioitavia asioita ovat ohjeiden selkeys, vastausvaihtoehtojen toimivuus, lomakkeen pituus ja oliko vastaamiseen kuluva aika kohtuullinen. (Vilkka 2005, 88 - 89.) Testasin lomakkeeni noin kymmenellä opiskelijalla ja kysyin heidän mielipiteitään edellä mainituista asioista. Palaute oli pääosin positiivista ja sen perusteella päädyin tekemään vain pieniä muutoksia lomakkeeseeni.

4.3.2 Kyselylomakkeen sisältö

Kyselylomakkeeni rakentuu teemoittain. Aluksi selvitän vastaajan taustatiedot, sitten tietämyksen yrittäjyydestä ja varsinaiset yrittäjyysasenteet. Taustakysymyksiin kuuluu vastaajan ikä, sukupuoli, koulutusala, vuosikurssi, opiskeleeko tämä nuorten vai aikuisten koulutusohjelmassa, aiempi koulutus, onko hän tällä hetkellä yrittäjä, onko hän opiskellut osuuskuntayrittäjänä ja onko hänellä yrittäjiä lähipiirissään. Osiossa, jossa selvitän vastaajan omaa käsitystä hänen tietämyksestään liittyen yrittäjyyteen, kysyn tämän tuntemusta eri yritysmuotoihin ja näiden eroavaisuuksiin, yrittäjien saamiin tukiin ja yrityspalveluihin.

Varsinaisissa asenteita mittaavissa kysymyksissä esitän aluksi väittämiä, joihin vastaaja voi vastata asteikolla 1-5, jossa arvo 1 tarkoittaa ”Täysin eri mieltä” ja arvo 5 ”Täysin samaa mieltä”. Väittämät koskevat muun muassa vastaajan kiinnostusta työllistää itsensä yrittäjänä tulevaisuudessa, taloudellisen riskin ottamista yritystoiminnan käynnistämiseksi, ammattikorkeakouluopintojen antamia eväitä ryhtyä yrittäjäksi, Suomen lainsäädännön ja verotuksen yrittäjyyden tukemista, vaurastumismahdollisuuksia yrittäjänä ja yleistä suhtautumista yrittäjyyteen nykyaikana, ja pohjautuvat edellä mainittuihin Mikkelin ammattikorkeakoulussa tehtyihin vastaaviin tutkimuksiin. Väittämien lisäksi vastaajalle on annettu erilaisia käsitteitä, joista tämän kuuluu määritellä kuinka vahvasti ne liittyvät hänen mielestään yrittäjyyteen. Termit on poimittu Matti Peltosen 1980-luvulla tekemästä haastattelututkimuksesta ”Mitä on yrittäjyys?” (Sutinen & Viklund 2004, 43). Avoimissa kysymyksissä vastaajalta kysytään merkittävimpiä tekijöitä, joiden vuoksi yrittäjyys kiinnostaa ja ei kiinnosta häntä. Lisäksi vastaajalta kysytään kehittämis ehdotuksia laitoksen toimintaan, jotta yrittäjyysasenteet kehittyisivät positiivisemmaksi. Osuuskuntaopiskelijoilta kysytään vielä lopuksi kehittämis ehdotuksia kyseiseen opiskelumalliin.

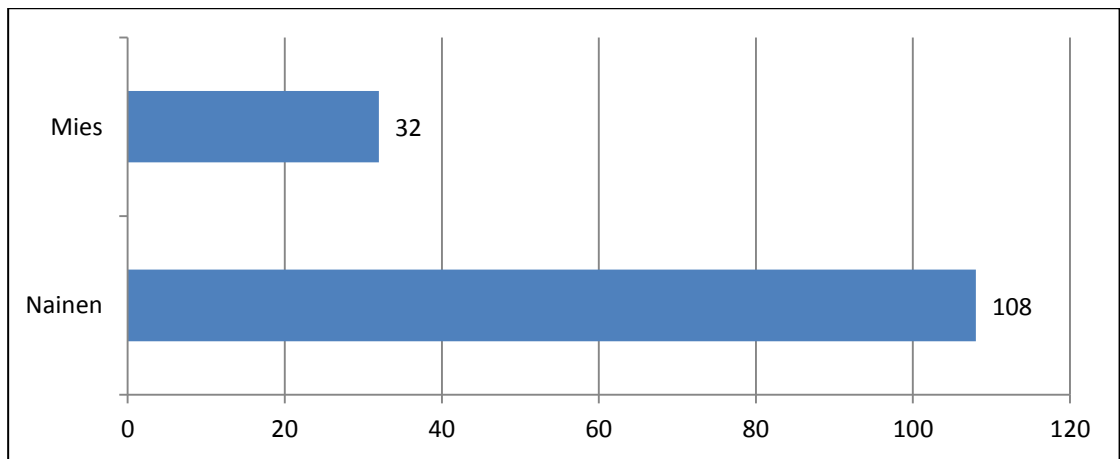
4.4 Tutkimuksen tulokset

Toteutin kyselyn joulun alla 2011 ja joillain ryhmillä lähitunteja ei enää ollut kovin-kaan montaa ja niillä vähäisilläkin opiskelijoiden läsnäolo ei ollut paras mahdollinen, joten lopullinen vastausmäärä (140 kappaletta) ei ollut aivan niin paljon kuin etukäteen odotin. Vastausprosentiksi muodostui 41,4.

Selvitettyäni aluksi vastaajan taustat ja tietoja yrittäjyydestä, yritin ristiintaulukoinnin avulla selvittää, mistä hänen antamansa vastaukset varsinaisissa kysymyksissä johtuivat. Esimerkiksi edellä esitelty informaatiovaikutus asenteen synnyssä voi nousta vahvasti esiin vaikkapa silloin, kun vastaajan puoliso on yrittäjä. Puolison mahdolliset vaikeudet tai onnistumiset yrittämisessä luultavasti heijastuvat vastaajankin yrittäjäasenteisiin. Taas suora kokemus yrittäjyydestä esimerkiksi vastaajan kohdalla, joka on entinen tai nykyinen yrittäjä, luultavasti tuottaa erilaisia vastauksia verrattuna niihin, joilla tätä kokemusta ei ole.

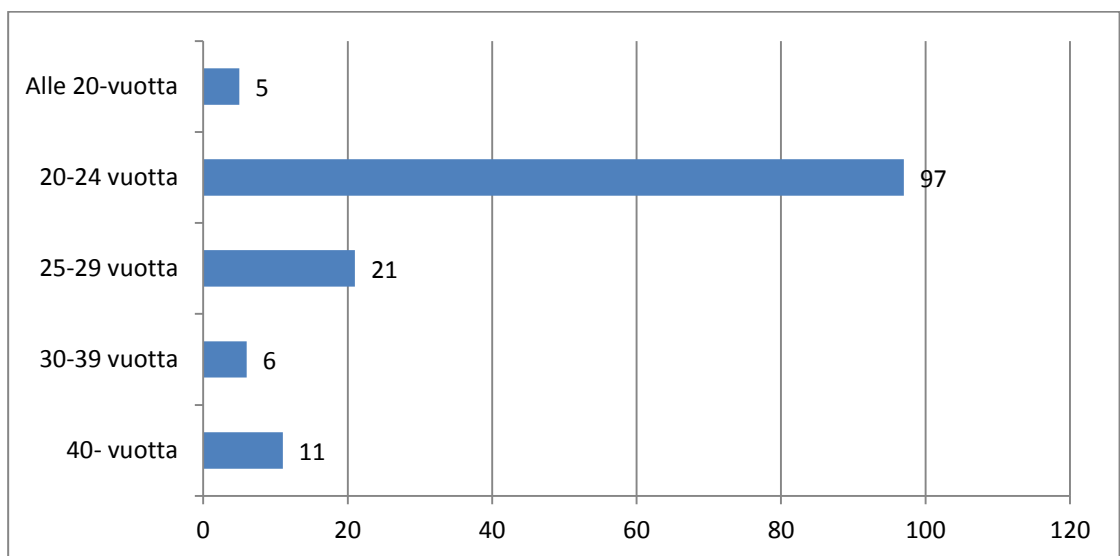
4.4.1 Taustatiedot

Taustakysymyksissä kartoitin vastaajien taustatietoja sekä tietämystä yrittäjyydestä. Joissain kysymyksissä vastaukset jakaantuivat eri vaihtoehtojen kesken siten, että tiettyihin vastausvaihtoehtoihin tuli vain pieni määrä vastauksia. Jotta pystyn ristiintaulukoimaan kysymyksen 11 väittämiä näiden taustakysymysten eri vastausten kanssa, tarvitsen tarpeeksi suuren otoksen jokaiseen vastausvaihtoehtoon. Tästä johtuen jouduin yhdistelemään eri vastausvaihtoehtoja toisiinsa. Alla esittelen taustakysymykset ja niiden vastausjakauman ja kuinka mahdollisesti päädyin yhdistämään eri vastausvaihtoehtoja toisiinsa.

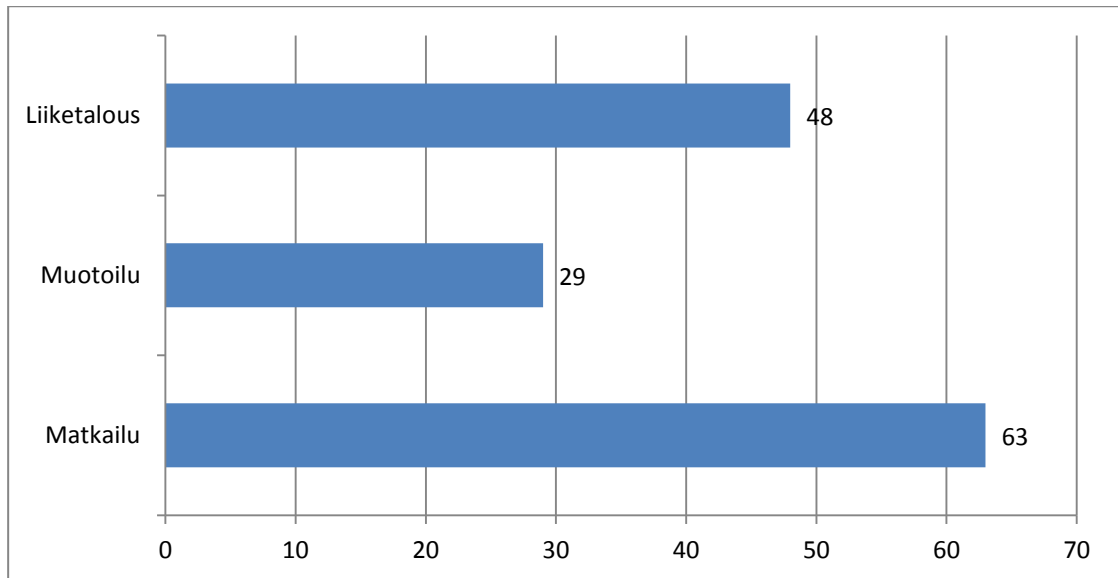
KUVA 1. Vastaajien sukupuoli

Vastanneissa naisia oli selvästi enemmän kuin miehiä, kuten kuvasta 1 ilmenee. Tämä selittyy sillä, että tutkimuksen kohderyhmään kuuluneet koulutusalat ovat kaikki naisvaltaisia (Pesonen 2011). Naisten lukumäärä oli 108 ja miesten 32.

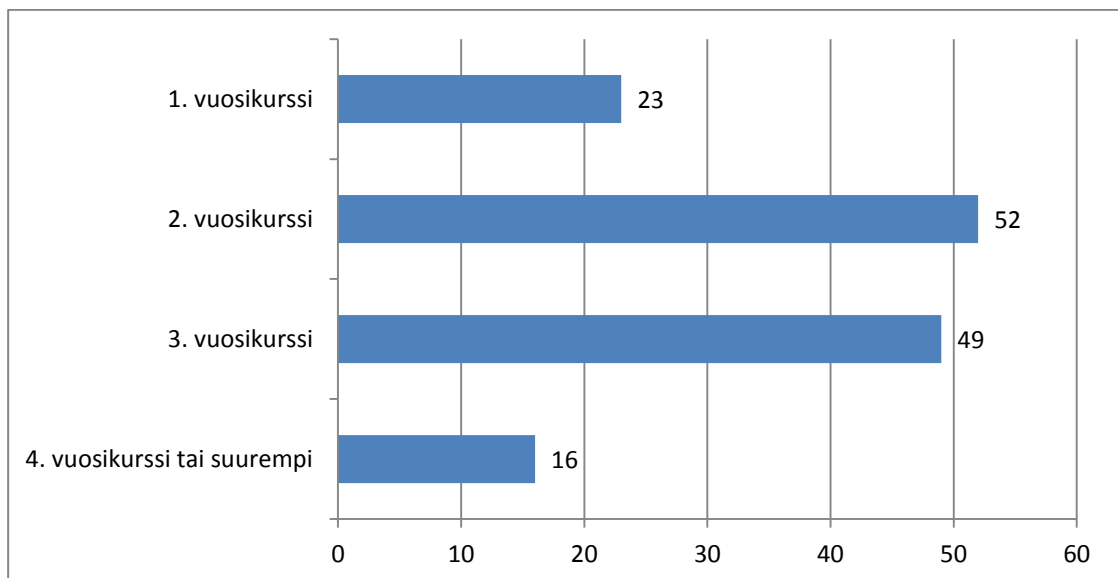
KUVA 2. Vastaajien ikäjakauma

Kuvassa 2 vastaajat on jaoteltu ikäryhmittäin. Valtaosa (97 henkilöä) oli iältään 20-24-vuotiaita, mikä ei ole yllätys, sillä valtaosa AMK-opiskelijoista kuuluu ko. ikäryhmään. Seuraavaksi eniten oli 25-29 -vuotiaita, 21 henkilöä, ja kolmanneksi pisin pylväs muodostui 40-vuotiaista tai vanhemmista, heitä oli 11 henkilöä. Alle 20-vuotiaita oli viisi ja 30-39 -vuotiaita kuusi. Edustava otos vastaajia oli vain ryhmissä ”20-24 vuotta” ja ”25-29 vuotta”. Tästä johtuen yhdistin alle 20-vuotiaat 20-24 –vuotiaisiin, jolloin tuli uusi ryhmä ”alle 25-vuotiaat”. Lisäksi yhdistin kaikki yli 30-vuotiaat samaan ryhmään.

KUVA 3. Vastaajien koulutusala

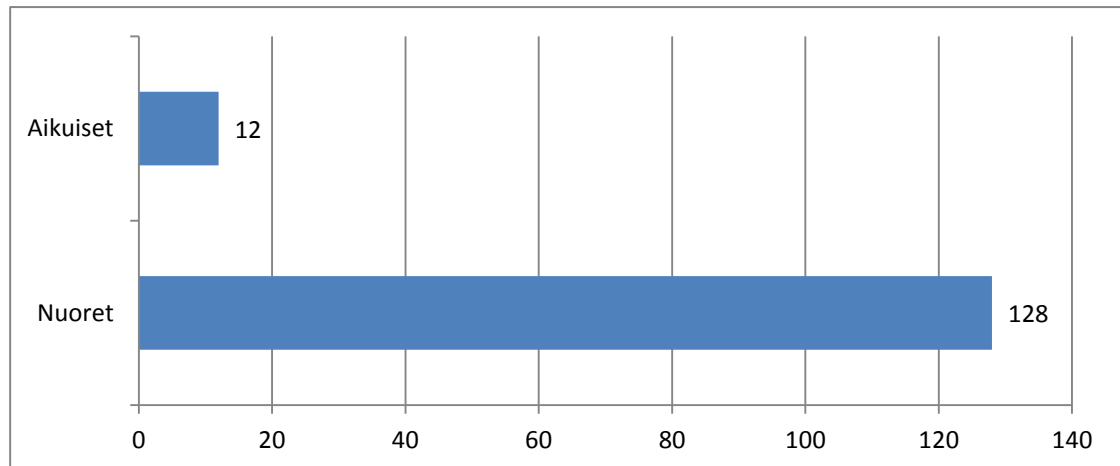
Kuva 3 kertoo, kuinka monta vastaaja kultakin koulutusosalta tavoitin. Matkailun opiskelijoita oli eniten, 63 kappaletta. Liiketalouden opiskelijoista vastasi 48 ja muotoilun 29. Jakauma näiden kesken oli odotettu, koska muotoilun ja liiketalouden koulutusohjelmia ollaan lakkauttamassa, eikä uusia opiskelijoita ole enää otettu taloon sisään, lisäksi muotoilun koulutusohjelmassa ryhmäkoot ovat selvästi kahteen muuhun koulutusalaan verrattuna pienemmät (Pesonen 2011).

KUVA 4. Vastaajien vuosikurssi

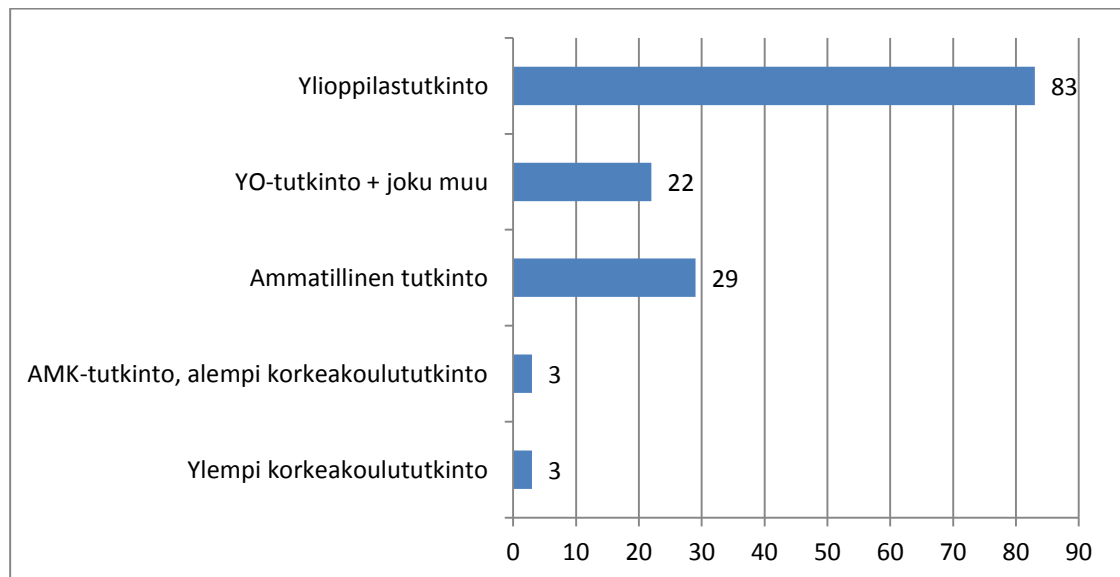
Tavoitin selvästi eniten toisen (52 vastannutta) ja kolmannen (49 vastannutta) vuosikurssin opiskelijoita. Kuvasta 4 ilmenee myös, että ensimmäisen vuosikurssin opiskelijoita oli 23. Tämä johtuu luonnollisesti siitä, että liiketaloudessa ja matkailussa ei

ensimmäisen kurssin opiskelijoita enää ole. Neljannen tai sitä suuremman vuosikurs-
sin opiskelijoita oli 16 kappaletta. Näiden opiskelijoiden heikko tavoittaminen johtui
siitä, että usealla ryhmällä ei ollut enää lähitunteja ollenkaan.

KUVA 5. Vastaajien koulutusohjelma

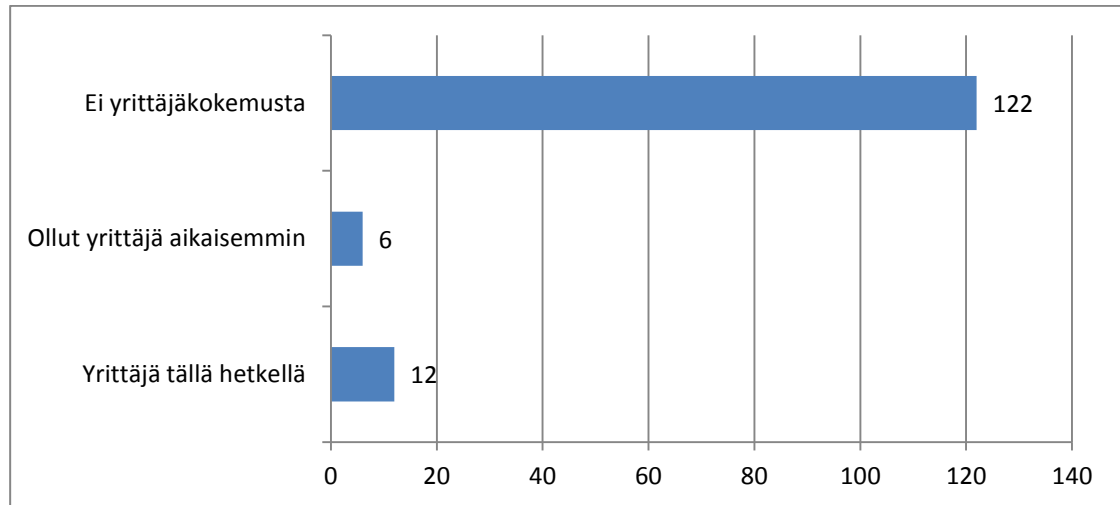
128 henkilöä vastanneista opiskeli nuorten ja 12 aikuisten koulutusohjelmassa, tämä jakauma havainnollistuu kuvassa 5. Kohderyhmään kuului ainoastaan yksi aikuisryhmä, kaikki liiketalouden opiskelijoita.

KUVA 6. Vastaajien aiempi ylin tutkinto

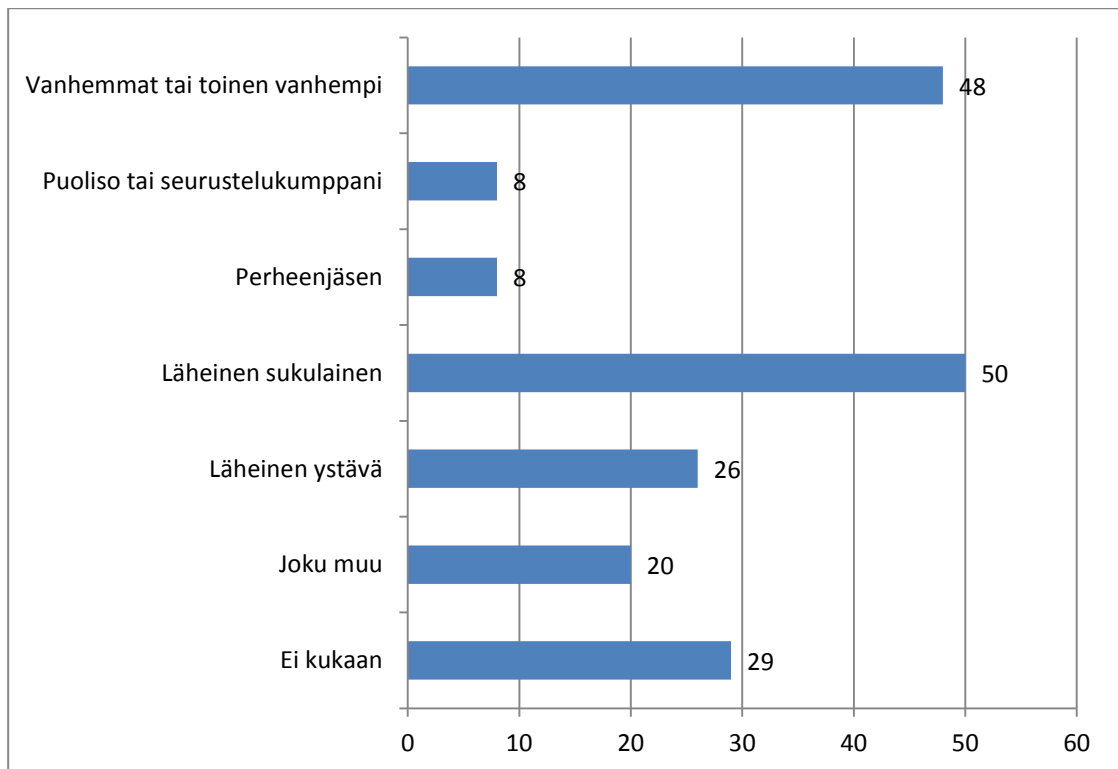
Kuva 6 selvittää vastaajien aiemman ylimmän tutkinnon. Vastanneista 83 henkilöllä oli aiempaanä ylimpänä tutkintona pelkkä ylioppilastutkinto. Ylioppilastutkinnon lisäksi joku muu tutkinto oli 22 vastanneella. 29 henkilöllä oli ammatillinen tutkinto. Ennestään AMK-tutkinnon tai alemman korkeakoulututkinnon suorittaneita oli vain kolme, ylemmän korkeakoulututkinnon suorittaneita oli myös kolme. Näiden kahden

viimeksi mainitun otos on yhteenlaskettunakin sen verran pieni, että jätän ne ristiintaulukoinnin ulkopuolelle.

KUVA 7. Vastaajien henkilökohtainen yrittäjäyyskokemus

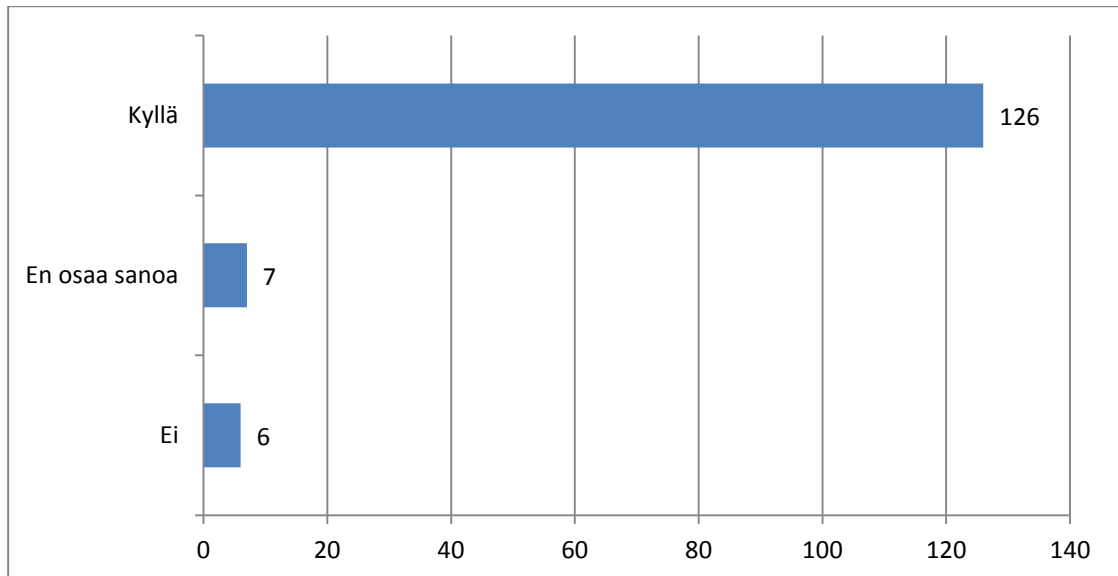
Kuva 7 kertoo, ettei valtaosa vastanneista ollut toiminut yrittäjänä. Näin vastanneita oli 122 kappaletta. 12 oli yrittäjänä tällä hetkellä ja kuusi vastannutta oli ollut aiemmin jossain elämänvaiheessa, nämä päätin yhdistää samaan ryhmään ”Yrittäjänä tällä hetkellä tai aikaisemmin”.

KUVA 8. Vastaajan lähipiirissä olevat yrittäjät

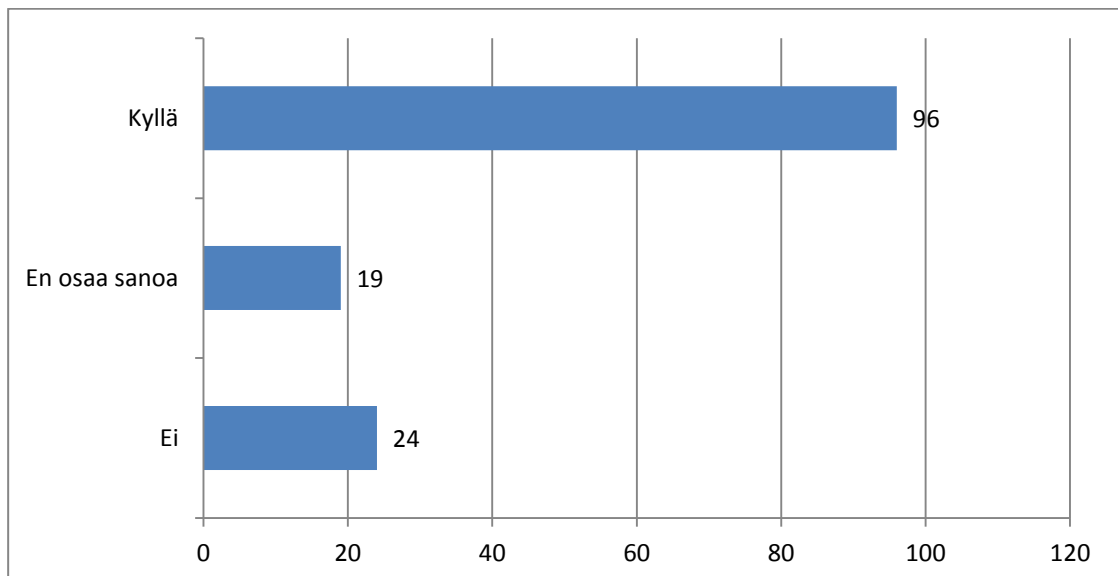
Tiedustelin vastaajilta, onko heillä lähipiirissä yrittäjyyttä. Tulokset ovat nähtävissä kuvassa 8. 48 vastaajalla oli vanhemmista vähintään toinen yrittäjä. Hivenen useampi ilmoitti läheisen sukulaisen olevan yrittäjä. Kohtiin ”Läheinen ystävä”, ”Joku muu” tai ”Ei kukaan” tuli myös yli 20 vastausta. Muihin vaihtoehtoihin vastauksia tuli vähemmän. Huomionarvoista tässä on se, että vastaajalla oli mahdollisuus merkitä useampi kohta, tästä johtuen vastausten kokonaismäärä ylittää vastanneiden kokonaismäärän. Tämä mahdollisuus vastata useampaan kohtaan osoittautui myös ongelmalliseksi ristiintaulukoinnin kanssa. Esimerkiksi vastaaja, jonka vanhempi on yrittäjä, merkitsi tietenkin kohdan ”Vanhemmat tai toinen vanhempi”, mutta osa näistä saattoi myös piirtää rastin kohtaan ”Läheinen sukulainen”, onhan vanhempi jos kuka myös läheinen sukulainen. Sama yrittäjähenkilö on siis osalla vastanneista voitu merkitä useampaan kohtaan. Lisäksi ristiintaulukoinnin kannalta ei liene oleellista, onko vastaajan lähipiirissä oleva yrittäjä esimerkiksi läheinen sukulainen vai läheinen ystävä. Näistä seikoista johtuen päädyin jakamaan vastanneet yksiselitteisesti kahteen ryhmään; niihin joiden lähipiiristä yrittäjyyttä löytyi (111 henkilöä) sekä niihin, joiden lähipiirissä yrittäjyyttä ei esiintynyt (29 henkilöä).

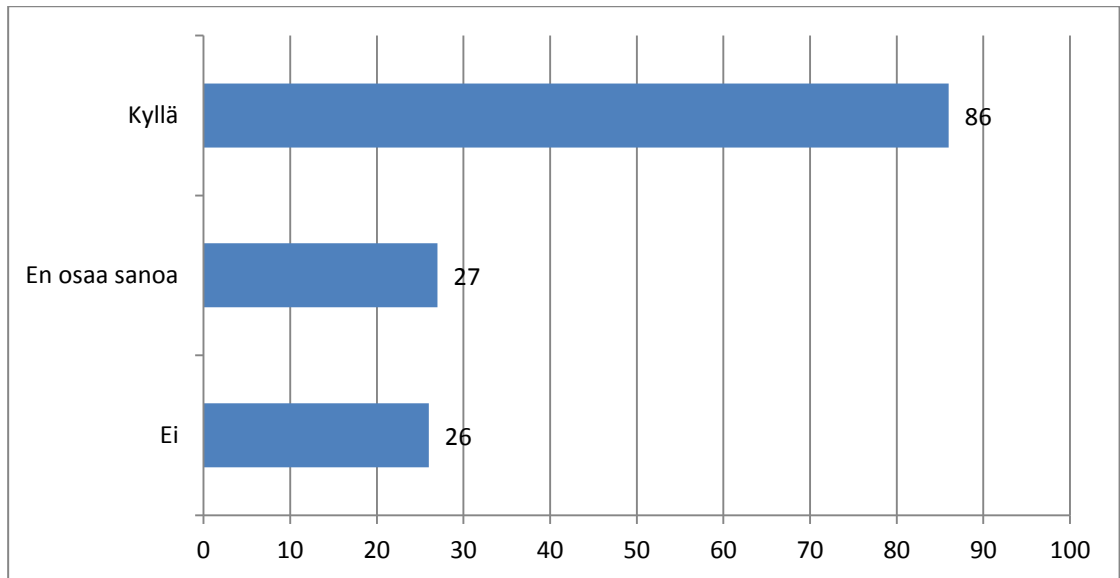
KUVA 9. Vastaajien vastaukset väittämään ”Tunnen pääpiirteittäin eri yritysmuodot ja niiden eroavaisuudet.”

Peräti 126 vastannutta koki tuntevansa pääpiirteittäin eri yritysmuodot ja niiden eroavaisuudet. ”Ei” vastanneita oli kuusi kappaletta ja ”En osaa sanoa” –vastauksia kertyi seitsemän. Nämä tulokset näkyvät kuvasta 9.

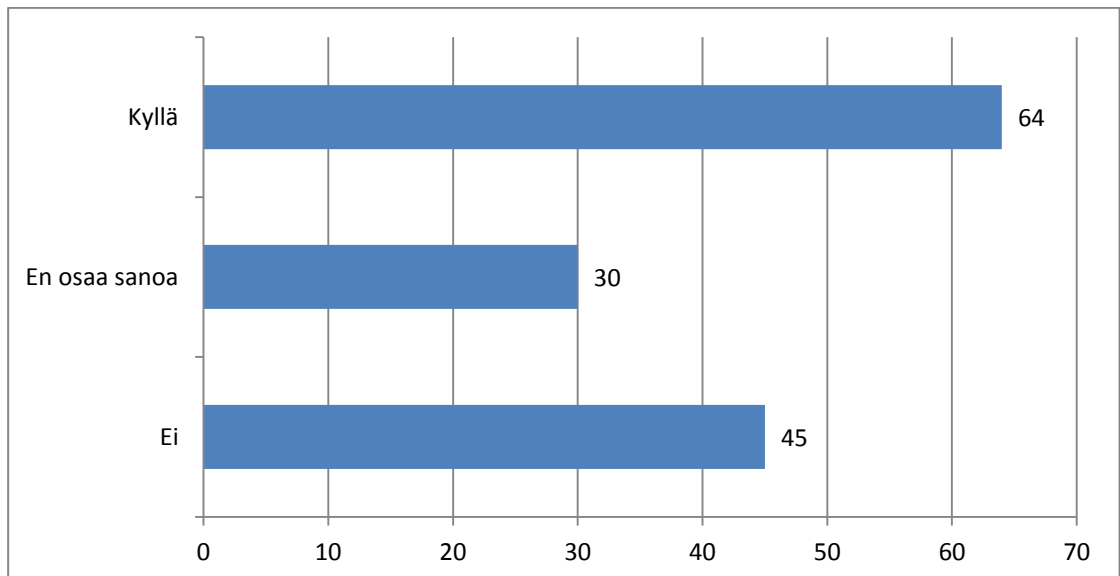
KUVA 10. Vastaajien vastaukset väittämään ”Mikäli haluaisin perustaa yrityksen, tiedän mistä kunnallisista yrityspalveluista saisin maksutonta neuvontaa ja opastusta.”

Yllättävän moni vastannut tiesi, kuten kuvasta 10 ilmenee, mistä kunnallisista yrityspalveluista saisi maksutonta neuvontaa ja opastusta, mikäli yrittäjätaipaleen aloittaminen tulisi ajankohtaiseksi. Näin vastanneita oli 96. 24 vastannutta ei tiennyt mistä hakea apua ja 19 ei osannut sanoa.

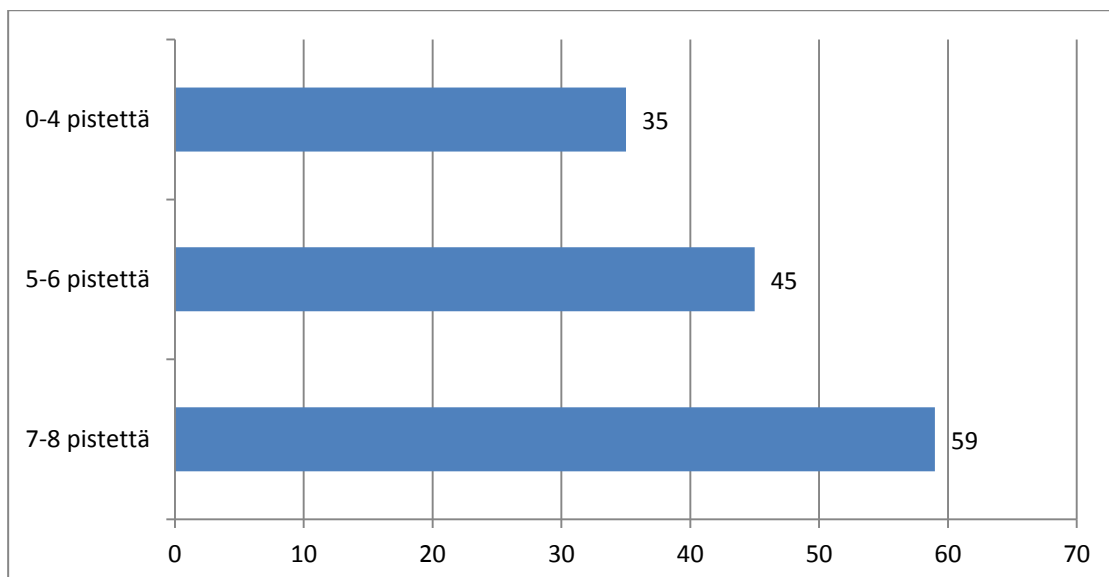
KUVA 11. Vastaajien vastaukset väittämään ”Tunnen starttirahan ja sen saamisen edellytykset.”

Kuva 11 kertoo kuinka moni vastannut tunsi starttirahan sekä sen saamisen edellytykset. 86 henkilöä vastasi myöntävästi, 26 ei tuntenut ja 27 ei osannut sanoa.

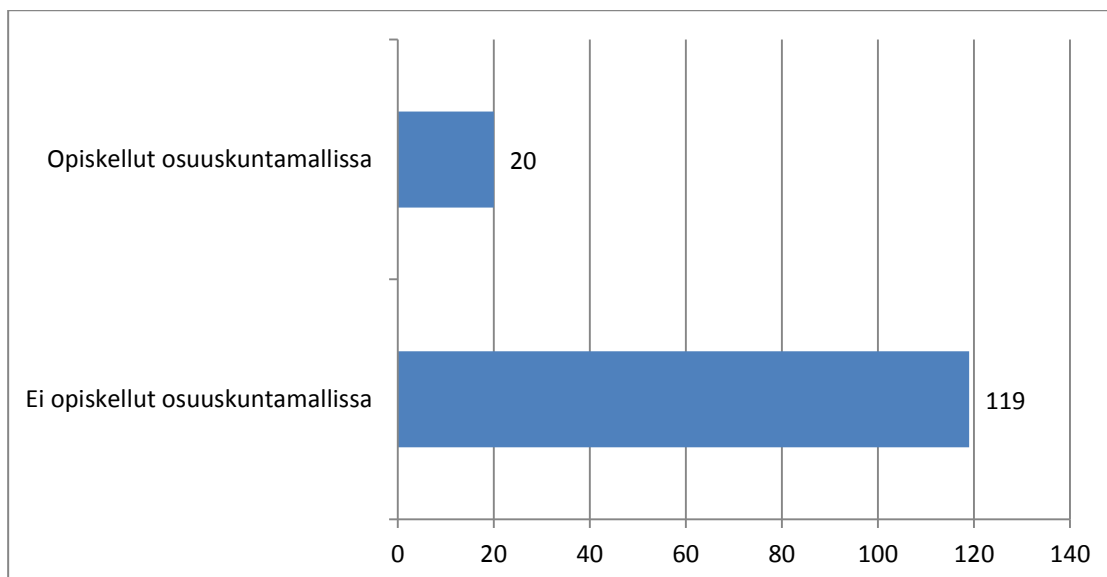
KUVA 12. Vastaajien vastaukset väittämään ”Tunnen muita yrittäjän mahdollisia tukia, esimerkiksi palkkatuki työntekijän palkkaamiseen.”

Muut yrittäjän mahdolliset tuet, esimerkiksi palkkatuki työntekijän palkkaamiseen, olivat vähemmän tunnetut, kuten kuvasta 12 voi nähdä. Tässäkin väittämässä ”Kyllä”-vastauksia tuli kuitenkin 64 kappaletta, kun taas ”Ei”-vastauksia 45 ja 30 vastannutta ei osannut sanoa.

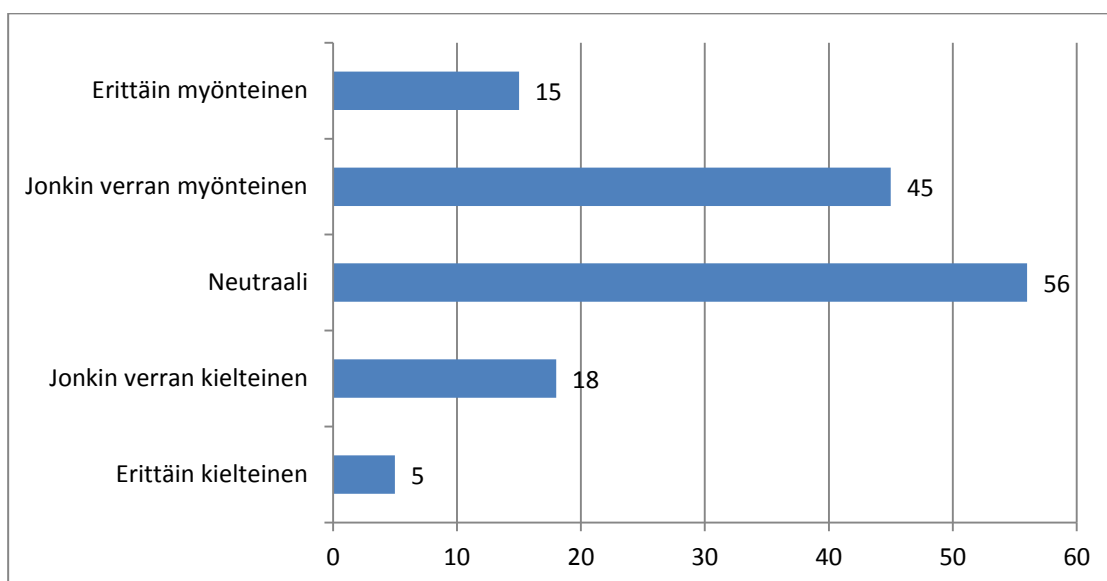
KUVA 13. Kysymyksen 9 väittämien yhteenlaskettu pistemäärä

Kysymyksen 9 väittämät kartoittivat vastaajan yleistä tietämystä yrittäjyydestä ja sen aloittamisesta. Näiden väittämien ristiintaulukoimista väittäjä kerrallaan en kokenut tarpeelliseksi, joten päätin yhdistää kaikki väittämät samaan kaavioon. Toteutin tämän antamalla vastaajalle pisteitä hänen vastauksiensa mukaan. ”Kyllä”-vastauksesta annoin 2 pistettä, ”En osaa sanoa” –vastauksesta 1 pisteen ja ”Ei”-vastauksesta 0 pistettä. Sitten laskin kaikkien neljän väittämien pisteet yhteen ja tein niistä kaavion, jossa pistemäärät on jaoteltu kolmeen ryhmään. Tulokset ovat nähtävissä kuvasta 13. Mitä enemmän vastaaja on siis saanut pisteitä, sitä enemmän hän kokee tietävänsä yrittäjyydestä. Suurin pylväs muodostui ryhmästä 7-8 pistettä, joka siis tarkoittaa, että tähän ryhmään kuuluneet vastaajat ovat joko vastanneet kaikkiin väittämiin ”Kyllä” tai sitten kolmeen väittämään ”Kyllä” ja yhteen ”En osaa sanoa”.

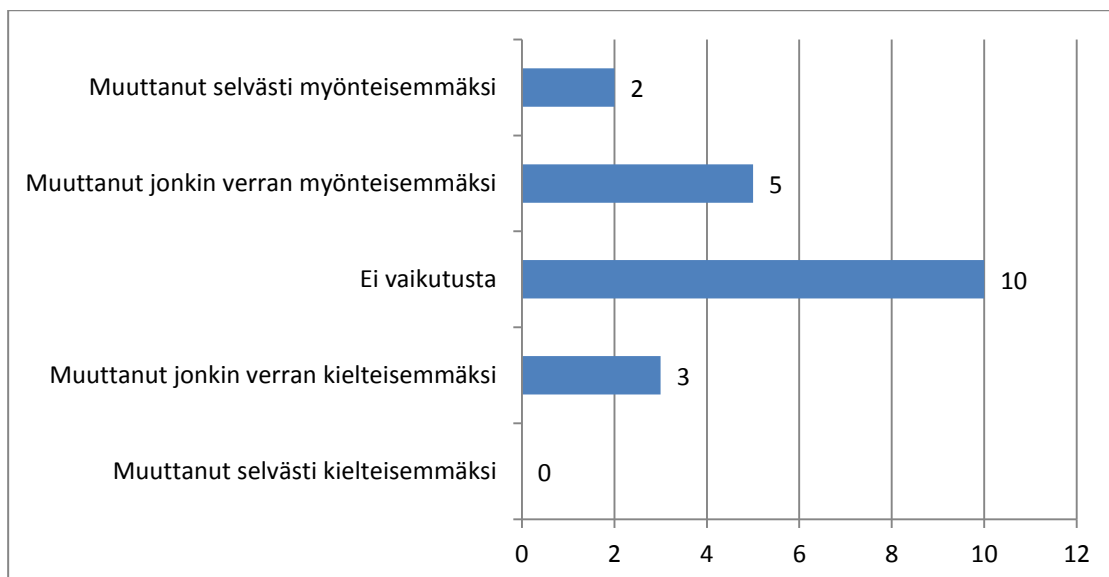
KUVA 14. Vastaajien opiskelu osuuskuntamallissa

Osuuskuntamuotoisessa opiskelumallissa opiskelleita kyselyni tavoitti 20 henkilöä. Loput 119 vastannutta olivat opiskelleet perinteisesti. Kuva 14 havainnollistaa jakaumaa.

KUVA 15. Vastaajien asenne yrittäjyyteen ennen nykyisiä AMK-opintoja

Kyselylomakkeessa kysyttiin myös vastaajan asennetta yrittäjyyteen ennen nykyisiä AMK-opintoja. Asenteet olivat jonkin verran enemmän myönteisiä kuin kielteisiä, yli kaksi kolmannesta vastanneista valitsi joko vastausvaihtoehdon ”Neutraali” tai ”Jonkin verran myönteinen”. Nämä tulokset ovat nähtävissä kuvasta 15.

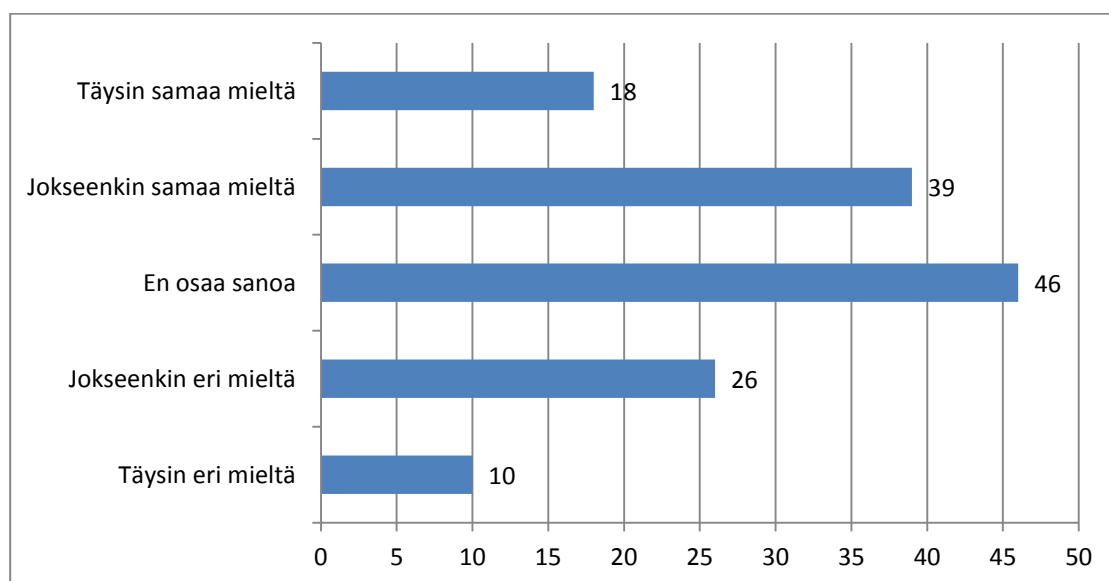
KUVA 16. Osuuskuntaopiskelun vaikutus vastaajien asenteeseen yrittäjyyttä kohtaan

Tiedustelin osuuskuntaopiskelijoilta, kuinka tämä opiskelumalli on vaikuttanut heidän asenteeseensa yrittäjyyttä kohtaan. Kuvassa 16 näkyvien tulosten mukaan puolet vastanneista ilmoitti, että opiskelu osuuskunnassa ei ole vaikuttanut heidän asenteisiinsa, kolme vastannutta ilmoitti asenteen muuttuneen jonkin verran kielteisemmäksi ja seitsemän kertoi asenteensa muuttuneen joko jonkin verran tai selvästi myönteisemmäksi.

4.4.2 Vastaajien yrittäjyysasenteet

Alla esittelen kysymyksen 11 väittämät, niiden tulokset ja ristiintaulukoin niitä taustakysymysten kanssa pyrkien selvittämään, mistä erot eri ryhmien välillä johtuvat. Väittämien viisi eri vastausvaihtoehtoa yhdistin ristiintaulukointia varten kolmeen. ”Täysin eri mieltä” ja ”Jokseenkin eri mieltä” on yhdistetty vastaukseksi ”Eri mieltä”, ”En osaa sanoa” -vastauksen jätin koskemattomaksi ennalleen ja ”Jokseenkin samaa mieltä” ja ”Täysin samaa mieltä” yhdistin vastaukseksi ”Samaa mieltä”. Näin otoskoot eri vastausten kesken ovat vertailukelpoisia.

”Pidän kiinnostavana mahdollisuutta työllistää itseni yrittäjänä tulevaisuudessa”

KUVA 17. Vastaajien vastaukset väittämään ”Pidän kiinnostavana mahdollisuutta työllistää itseni yrittäjänä tulevaisuudessa”

Ensimmäinen väittämä oli ”Pidän kiinnostavana mahdollisuutta työllistää itseni yrittäjänä tulevaisuudessa”. Kuvasta 17 näkyy eniten vastauksia kertyneen vaihtoehdolle ”En osaa sanoa”, 46 kappaletta, ”Jokseenkin samaa mieltä” oli myös moni. ”Täysin samaa mieltä” –vastauksia tuli lähes kaksi kertaa enemmän verrattuna ”Täysin eri mieltä” –vastauksiin.

Sukupuolella oli vastauksiin vaikutusta, miehet vastasivat myönteisemmin. ”Samaa mieltä” –vastauksissa ero ei ollut iso, miehillä niitä oli 46,9 % ja naisilla 39,3 %, mutta eri mieltä naisista oli peräti 29,0 %, kun miesten vastaava lukema oli vain puolet siitä, 15,6 %.

Nuorten koulutusohjelmassa oli enemmän kiinnostusta toimia tulevaisuudessa yrittäjänä. 41,7 % kyseisen koulutusohjelman opiskelijoista oli samaa mieltä, kun aikuisissa näin vastasi 33,3 %. Eri mieltä aikuisista oli 41,7 % ja nuorista vain 24,4 %.

Ammatillisen tutkinnon suorittaneista 51,7 % ilmoitti olevansa samaa mieltä ja 17,2 % eri mieltä. Ylioppilaista vastaavat lukemat olivat 42,7 % ja 23,2 %. Ensin mainitut ovat siis hivenen kiinnostuneempia toimimaan tulevaisuudessa yrittäjänä.

Osuuskuntamallissa opiskelleista kukaan ei ollut eri mieltä, mutta samaa mieltäkin oli vain hivenen suurempi osuus verrattuna perinteisellä mallilla opiskelleisiin. Osuuskuntaopiskelijoista peräti 52,6 % valitsi neutraalin ”En osaa sanoa” –vaihtoehdon. Niistä, jotka eivät olleet suorittaneet opintojaan osuuskunnassa, ”En osaa sanoa” –vaihtoehdon valitsi 29,4 %. Osuuskuntaopiskelijat vaikuttivat siis olevan epävarmempia siitä, kiinnostaako yrittäjänä itsensä työllistäminen tulevaisuudessa, mutta kukaan ei halunnut vaihtoehtoa kokonaan poissulkea.

Niistä vastaajista, jotka ovat aikaisemmin toimineet yrittäjänä tai toiminta jatkuu edelleen, odotetusti moni vastasi ”Samaa mieltä”, tarkka määrä oli 58,8 %. Näistä kukaan ei myöskään ollut väittämän kanssa eri mieltä. Vastaajista ilman yrittäjäkokemusta myöntävästi vastasi 38,5 % ja kieltävästi 29,5 %.

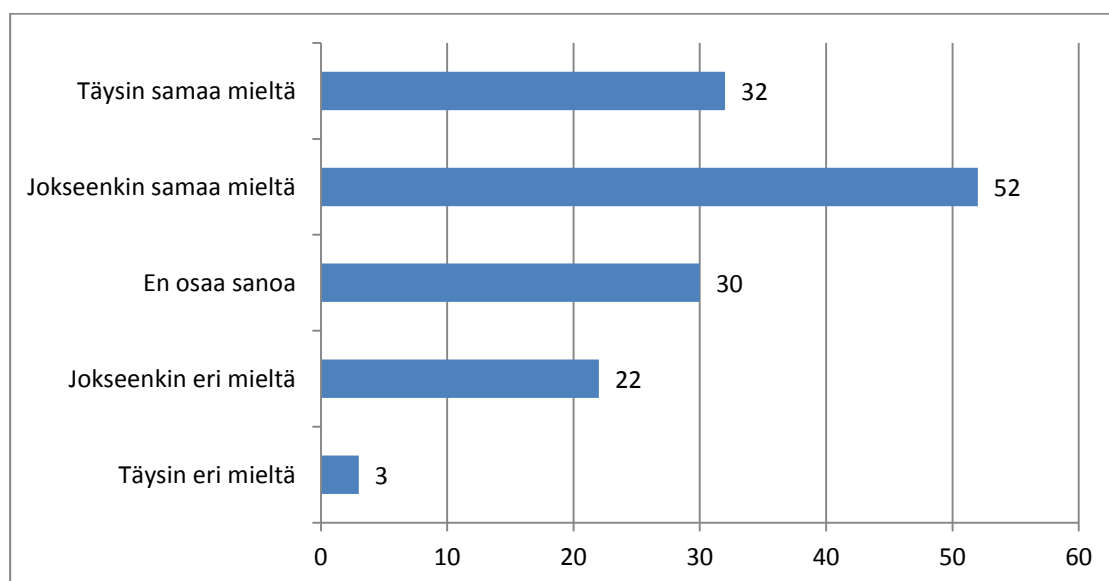
Lähipiirissä oleva yrittäjyys lisäsi radikaalisti vastaajien kiinnostusta toimia tulevaisuudessa yrittäjänä. Peräti 47,3 % vastaajista, joilla oli yrittäjiä lähipiirissään, oli väittämän kanssa samaa mieltä. Muista vastaajista näin vastasi vain 17,2 %. Kielteiset vastaukset menivät vastaavasti samassa suhteessa päinvastoin tukien johtopäätöstäni.

Ikäryhmiä tutkiessani vaikutti siltä, että yrittäjyysinnostus jostain syystä vähenee iän myötä. Yli 30-vuotiaista 23,5 %, 25-29-vuotiaista 52,4 % ja alle 25-vuotiaista 41,6 % oli samaa mieltä. Tämä tukee johtopäätöstäni edellä, jonka mukaan nuorten koulutusohjelmassa yrittäjäninnostusta on enemmän.

Kysymyksessä 9 kartoitetulla tietämyksellä yrittäjyydestä vaikutti olevan yhteys kiinnostukseen toimia yrittäjänä tulevaisuudessa. 49,2 % 7-8 pistettä saaneista vastasi väittämäänsä myönteisesti, kun esimerkiksi 0-4 pistettä keränneistä samoin vastasi vain 32,4 %. Näistä vähiten pisteistä saaneista löytyi myös suurin suhteellinen osuus (32,4 %) ”Eri mieltä” –vastauksia.

Ristiintaulukoidessa tämän väittämän vastauksia koulutusalan tai vuosikurssin perusteella en löytänyt merkittäviä yhteyksiä, eli niillä ei juurikaan ollut vaikutusta vastauksiin.

”Mikäli keksisin hyvän yritysideoan, olisin valmis ryhtymään yrittäjäksi”

KUVA 18. Vastaajien vastaukset väittämään ”Mikäli keksisin hyvän yritysideoan, olisin valmis ryhtymään yrittäjäksi”

Väittämässä, jossa kysyttiin vastaajan valmiutta ryhtyä yrittäjäksi, mikäli tämä keksisi hyvän yritysideoan, selvästi eniten tuli vastauksia ”Jokseenkin samaa mieltä”, ”Täysin samaa mieltä” ja ”En osaa sanoa” olivat melko tasoissa. Vastaajista jokseenkin eri mieltä oli hivenen pienempi lukumäärä ja täysin eri mieltä vain kolme vastannutta. Hyvä yritysidea olisi siis näiden vastausten perusteella hyvä kimmoke yrittäjyydelle. Tulokset ovat nähtävissä kuvasta 18.

Miehet olivat valmiimpia aloittamaan yrittäjäuransa hyvän yritysideoan keksiessään, heistä 78,1 % oli samaa mieltä, naisista samaa mieltä oli 55,1 %.

Koulutusaloista ilmenee liiketalouden opiskelijoiden vastanneen myönteisimmin, heistä 68,8 % oli samaa mieltä, matkailun opiskelijoista näin vastasi 58,1 % ja muotoilun 51,7 %.

Ammatillisen tutkinnon suorittaneista 82,8 % vastasi myönteisesti, lukiotaustaisista 62,2 %. Kielteisiä vastauksia ensin mainituilta tuli 10,3 % ja jälkeen mainituilta 14,6 %, joten ammatillisen tutkinnon suorittaneiden halu lähteä yrittäjäksi vaikuttaa olevan voimakkaampi, mikäli he keksisivät hyvän yritysideoan.

Osuuskunnassa toimineet opiskelijat olivat jonkin verran myönteisempiä vastauksissaan tämän väittämän kohdalla. 78,9 % oli samaa mieltä, kun muista opiskelijoista

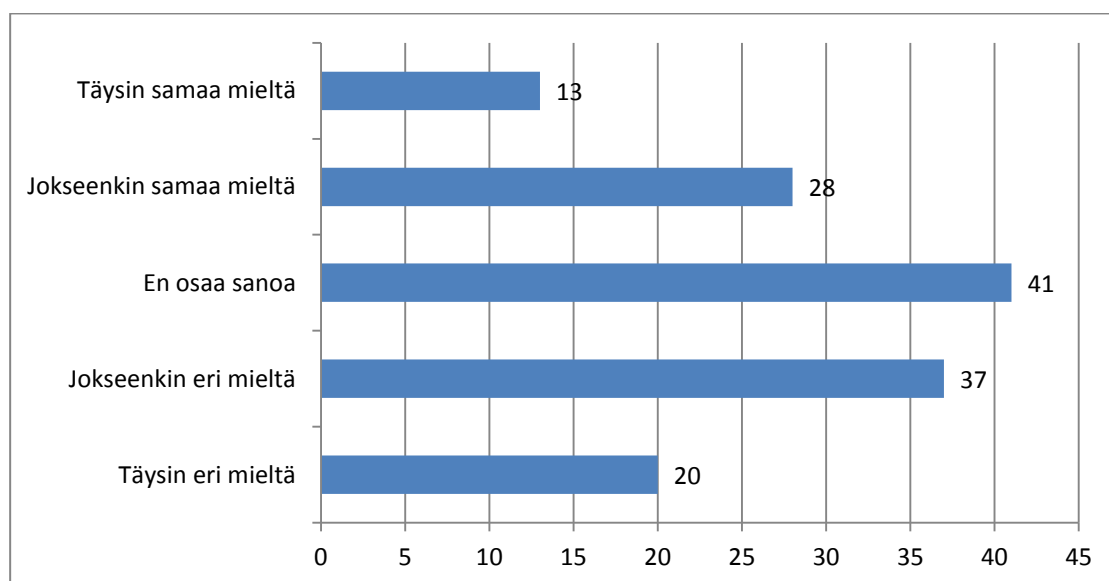
vastaavasti ajatteli 58,0 %. Aikaisempi yrittäjyystausta vaikutti lähes täsmälleen samoin vastanneiden ajatuksiin. Yrittäjätaustaisista myönteisesti vastasi 76,5 % ja muista opiskelijoista 58,2 %.

Lähipiirissä oleva yrittäjyys näytti vaikuttavan melko myönteisesti vastaajien yrittäjyysintoon hyvän yritysideoita saatua kohdalla. Lähipiirissään yrittäjyyttä omaavista 66,4 % vastasi myönteisesti, kun muista vastaajista näin teki vain 37,9 %.

Ikäryhmissä mainittavia eroja ei löytynyt alle 30-vuotiaiden väliltä, mutta yli 30-vuotiaat olivat vastanneet hivenen kielteisemmin, heistä 47,1 % oli samaa mieltä, vastaavasti 25-29 –vuotiaista näin ilmoitti 66,7 % ja alle 25-vuotiaista 61,42 %.

Vuosikurssin, koulutusohjelman tai tietämyksen yrittäjyydestä en havainnut vaikuttavan vastauksiin tässä väittämässä.

”Olin valmis ottamaan taloudellisen riskin oman yrityksen perustamiseksi”

KUVA 19. Vastaajien vastaukset väittämään ”Olin valmis ottamaan taloudellisen riskin oman yrityksen perustamiseksi”

Kysyttäessä vastaajan valmiutta taloudellisen riskin ottamiseen oman yrityksen perustamiseksi, vastaukset painottuivat ”Jokseenkin eri mieltä”- ja ”En osaa sanoa” – vaihtoehtoihin (kuva 19). Esimerkiksi täysin samaa mieltä oli vain 13 vastaajaa eli taloudellinen riski – kuten myös jäljempänä avoimissa kysymyksissä nousee esille – on tekijä, joka rajoittaa yrittäjyysinnostusta.

Miehet olivat valmiimpia riskinottoon, heistä 40,6 % oli samaa mieltä. Naisissa taas samoin vastasi 26,2 %. Liiketalouden opiskelijat olivat matkailun ja muotoilun opiskelijoihin verrattuna myös myönteisemmin suhtautuneita taloudelliseen riskiin. Heistä 41,7 %, muotoilun opiskelijoista 27,6 % ja matkailun opiskelijoista 21,0 % vastasi olevansa samaa mieltä.

Ammatillisen tutkinnon aiemmin suorittaneista 41,4 % kertoi olevansa samaa mieltä, ylioppilastaustaisista puolestaan 28,0 %. Aiemmalla ylimmällä tutkinnolla näytti siis olevan vaikutusta riskinottohaluun yritystä perustettaessa.

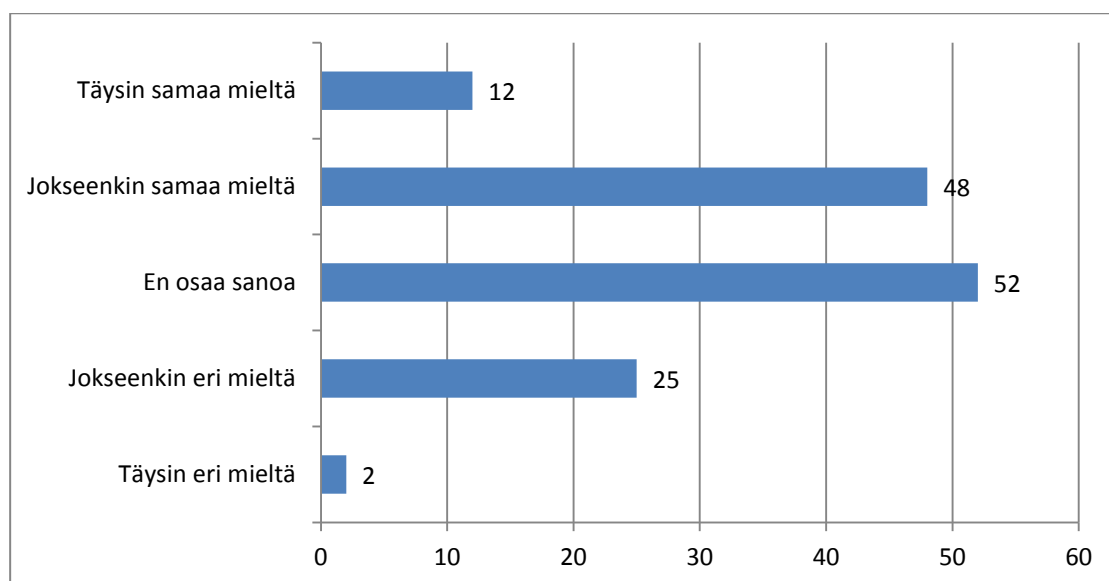
Osuuskunnassa opiskelleet olivat valmiimpia ottamaan taloudellisen riskin. Näistä 36,8 % ilmoitti olevansa samaa mieltä, muista opiskelijoista näin kertoi 28,6 %. Tässä ero ei vielä ole merkittävä, mutta ”Eri mieltä” –vastausten osuudessa se on jo suurempi. Osuuskuntaopiskelijoista eri mieltä oli 26,3 % ja muista opiskelijoista 42,9 %.

Yrittäjätaustaiset vastaajat suhtautuivat väittämään myönteisemmin, 41,2 % oli samaa mieltä ja 29,4 % eri mieltä. Niiden vastaajien, joilta yrittäjyydestä puuttui, vastaukset jakaantuivat samoissa kohdin 27,9 % ja 42,6 %.

Lähipiirissä oleva yrittäjyys vähensi myös riskin pelkoa. ”Samaa mieltä” –vastauksissa ero ei vielä ollut suuri, niistä joilla yrittäjiä oli lähipiirissä vastasi näin 30,9 % ja niistä, joilla ei ollut, 6,8 prosenttiyksikköä vähemmän. Eri mieltä oli kuitenkin 55,2 % niistä, joilla ei ollut yrittäjyyttä lähipiirissään ja 37,3 % niistä, joilla sitä oli.

Yllättäen en löytänyt mainittavaa yhteyttä väittämän vastauksista ja vastaajan tietämyksestä yrittäjyyteen. Myöskään koulutusohjelma, ikä tai vuosikurssi ei vaikuttanut vastauksiin.

”Ammattikorkeakouluopinnot antavat hyvät eväät ryhtyä yrittäjäksi”

KUVA 20. Vastaajien vastaukset väittämään ”Ammattikorkeakouluopinnot antavat hyvät eväät ryhtyä yrittäjäksi”

Esitettäessä ammattikorkeakouluopintojen antavan hyvät eväät yrittäjäksi ryhtymiseen, vastaukset painottuivat vastausvaihtoehtoihin ”En osaa sanoa” ja ”Jokseenkin samaa mieltä”, kuten kuvasta 20 näkyy. Täysin eri mieltä oli vain kaksi vastannutta.

Aikuisten koulutusohjelmassa opiskelleet suhtautuivat väittämään myönteisemmin. Heistä kaksi kolmannesta oli samaa mieltä, nuorten koulutusohjelmassa näin ilmoitti 40,9 %. Aikuisopiskelijoista myöskin ainoastaan yksi vastannut oli eri mieltä, kun nuorista vastaavasti ajatteli 20,5 %.

Yrittäjänä aikaisemmin toimineista peräti 58,8 % vastasi ”En osaa sanoa”, kun muista opiskelijoista vain 34,4 % toimi näin. Ensin mainituista 29,4 % oli samaa mieltä. Muista opiskelijoista näin vastasi peräti 45,1 %. Eri mieltä olleiden suhteellinen osuus taas oli lähes kaksinkertainen ilman yrittäjätaustaa (20,5 %) vastanneilta verrattuna yrittäjätaustaisiin (11,8 %).

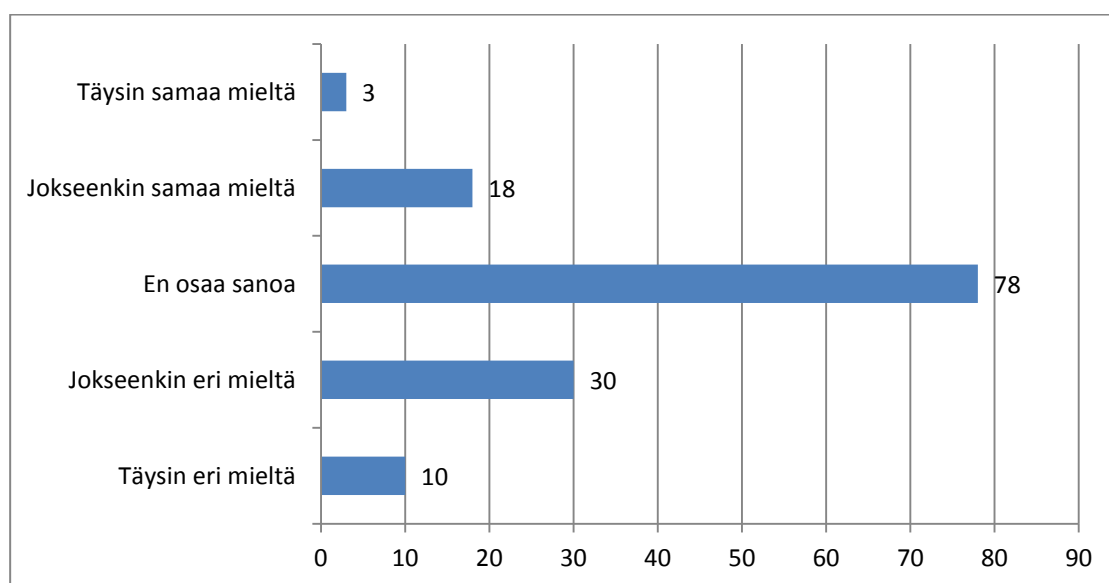
Yli 30-vuotiaat olivat vahvasti väittämän kanssa samaa mieltä, heistä peräti 70,6 % valitsi kyseisen vaihtoehdon, vastaavasti 25-29-vuotiaista näin vastasi 28,6 % ja alle 25-vuotiaista 41,6 %.

Tietämyksellä yrittäjyydestä vaikutti myös olevan melko voimakas vaikutus mielipiteeseen tässä väittämässä. 52,5 % 7-8 pistettä kysymyksessä 9 saavuttaneista oli sa-

maa mieltä, 5-6 pistettä saavuttaneistakin näin vastasi 46,7 %, mutta 0-4 pistettä ke-
ränneistä enää 23,5 %. ”Eri mieltä” –vastausten jakauma tukee myös johtopäätöstäni;
mitä enemmän vastaaja tiesi yrittäjyydestä, sitä paremmat eväät tämän mielestä am-
mattikorkeakouluopinnot antavat yrittäjyydestä.

Sukupuolen, koulutusalan, aiemman ylimmän tutkinnon, osuuskunnassa toimimisen
tai lähipiirissä olevan yrittäjyyden en havainnut vaikuttaneen tämän väittämän vasta-
uksiin.

”Suomen lainsäädäntö ja verotus tukevat yrittäjyyttä”

KUVA 21. Vastaajien vastaukset väittämään ”Suomen lainsäädäntö ja verotus tukevat yrittäjyyttä”

Väittämässä, jossa esitettiin Suomen lainsäädännön ja verotuksen tukevan yrittäjyyttä, ”En osaa sanoa” –vastauksia tuli enemmän kuin muita vastauksia yhteensä. Loput vastaukset painottuivat enemmän kielteisiin kuin myönteisiin. Tulokset ovat nähtävissä kuvasta 21.

Miehet vaikuttivat olevan vastauksissaan ehdottomampia, sillä naisista 65,4 % vastasi ”En osaa sanoa” ja miehistä sen valitsi vain joka neljäs. Miehistä 43,8 % oli eri mieltä ja 31,3 % samaa. Naisista vastaavasti eri mieltä oli 24,3 % ja samaa 10,3 %.

Matkailun ja muotoilun opiskelijoista valtaosalla ei ollut kantaa tähän väittämään, matkailun opiskelijoista 61,3 % ja muotoilun opiskelijoista 72,4 % valitsivat vaihto-

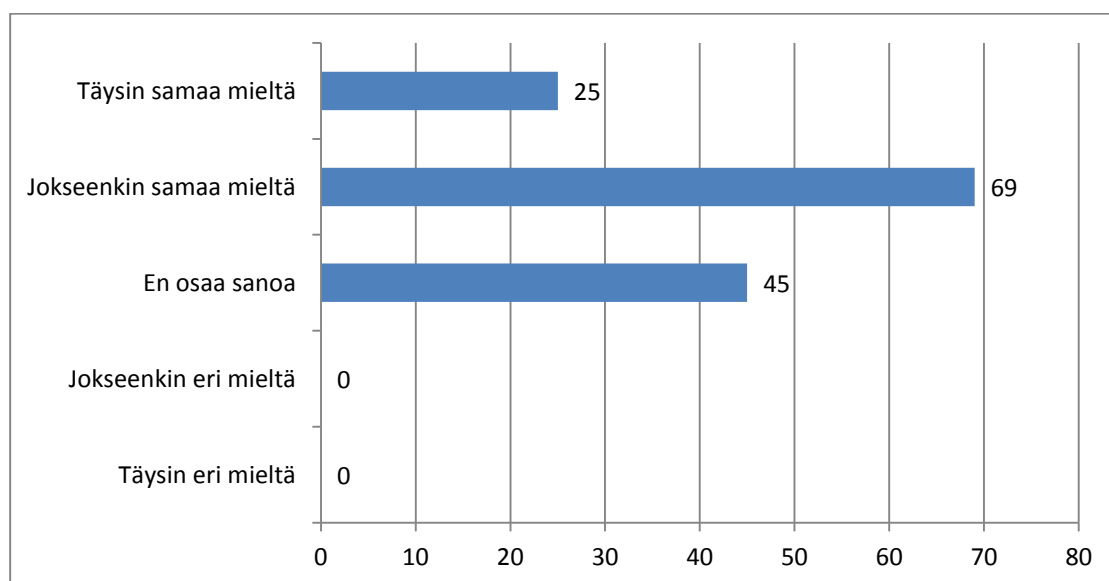
ehdon ”En osaa sanoa”. Samaan vaihtoehtoon päätyi liiketalouden opiskelijoista vain 39,6 %. Tästä johtuen liiketalouden opiskelijoista löytyi eniten niitä, jotka olivat samaa (20,8 %) ja myös eniten niitä, jotka olivat eri mieltä (39,6 %).

76,5 prosentilla yrittäjätaustaisista vastaajista ei tähän väittämään ehkä yllättäen ollut selvää mielipidettä, kun muista vastaajista vain 53,3 % valitsi tämän ”En osaa sanoa” –vaihtoehtoon. Yrittäjätaustaisten henkilöiden loput vastaukset jakaantuivat tasan ”Eri mieltä” ja ”Samaa mieltä” –vaihtoehtojen kesken, kun ne muiden opiskelijoiden joukossa painottuivat selvemmin eriävän mielipiteen kannalle (eri mieltä oli 31,1 % ja samaa 15,6 %). Vaikuttaisi siis siltä, että yrittäjänä toimiminen vahvistaa jonkun verran käsitystä siitä, että lainsäädäntö ja verotus tukevat Suomessa yrittäjyyttä.

Ne vastaajat, joilla oli tietämystä yrittäjyydestä, näyttäisivät vastanneen kysymykseen myönteisemmin. Samaa mieltä väittämän kanssa oli 18,6 % niistä, jotka saivat kysymyksessä 9-8 pistettä, kun 0-4 pistettä saaneista samaa mieltä oli vain 2,9 %.

Tämän väittämän tapauksessa vastaajan vuosikurssi, koulutusohjelma, aiempi ylin tutkinto, toimiminen osuuskunnassa, lähipiirin yrittäjyys eikä liioin ikä näyttänyt vaikuttavan vastauksiin.

”Yrittäjät ovat monipuolisia osaajia”

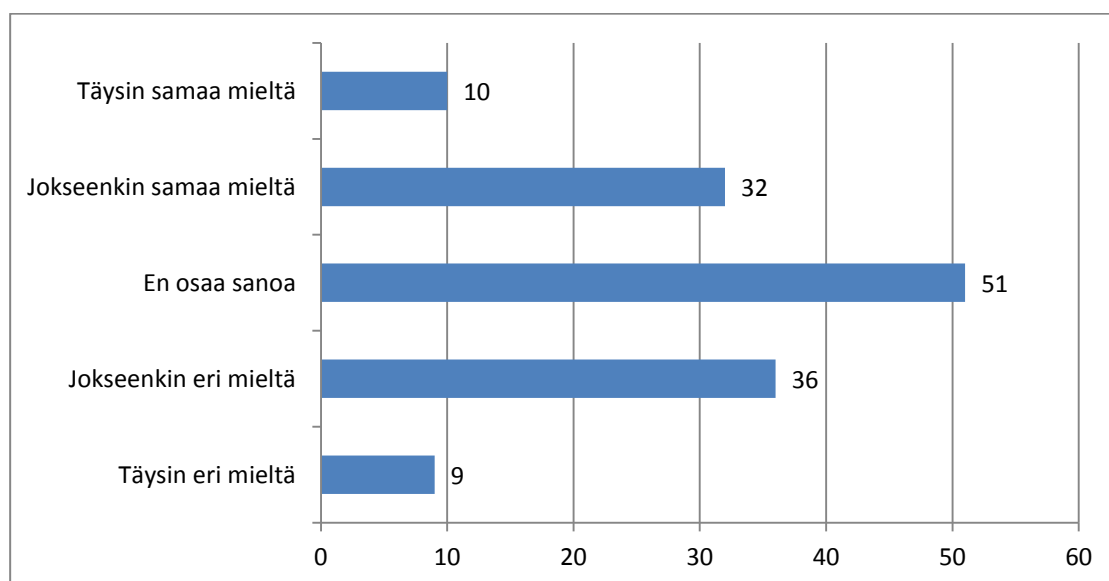
KUVA 22. Vastaajien vastaukset väittämään ”Yrittäjät ovat monipuolisia osaajia”

Väittämän, jossa väitettiin yrittäjien olevan monipuolisia osaajia, vastaukset ovat nähtävissä kuvasta 22. Kukaan vastannut ei ollut osittain tai täysin eri mieltä, useimmat olivat jokseenkin samaa mieltä.

Mielenkiintoisesti ne vastaajat, joilla oli yrittäjiä lähipiirissä, kokivat yrittäjien olevan vähemmän monipuolisia osaajia. Ero ei ole kuitenkaan kovinkaan merkittävä verrattuna vastaajiin, joiden lähipiiristä yrittäjyyttä ei löytynyt. Ensin mainituista väittämän kanssa eri mieltä oli 34,8 % ja toiseksi mainituista 24,1 %. Samoin tietämys yrittäjyydestä näyttäisi heikentävän käsitystä yrittäjien monipuolisesta osaamisesta. 7-8 pistettä tietämyksestä saaneista 59,3 % oli samaa mieltä, kun 0-4 pistettä saaneista samoin vastasi 76,5 %.

Vastaajan sukupuoli, ikä, koulutusala, vuosikurssi, koulutusohjelma, aiempi tutkinto, yrittäjyystausta tai mahdollinen osuuskuntaopiskelu ei vaikuttanut vastauksiin tämän väittämän kohdalla.

”Yrittämisellä voi vaurastua todennäköisemmin kuin palkkatyössä”

KUVA 23. Vastaajien vastaukset väittämään ”Yrittämisellä voi vaurastua todennäköisemmin kuin palkkatyössä”

Väittämässä, jossa todettiin yrittämisellä voivan vaurastua todennäköisemmin kuin palkkatyössä, enemmän kuin joka kolmas valitsi neutraalin vaihtoehdon ”En osaa sanoa”. Jokseenkin eri tai samaa mieltä olevia oli myös paljon ja täysin samaa tai eri mieltä kesken vastaukset jakaantuivat lähes tasan. Kuva 23 esittää vastausten jakaumaa.

Miehet uskoivat yrittämisellä vaurastumiseen naisia enemmän. Heistä 46,9 % oli samaa mieltä, naisista 25,5 %. Eri mieltä olevia oli myös vastaavasti naisissa paljon enemmän, 36,8 %, kun miesten lukema oli 18,8 %.

Koulutusalojen vastauksia vertaillen liiketalouden ja matkailun tulokset olivat melko yhteneväiset, mutta muotoilun opiskelijat pitivät vaurastumista selvästi epätodennäköisempänä. Heistä 51,7 % oli väittämän kanssa ”Eri mieltä”, kun liiketalouden opiskelijoista näin vastasi 33,3 % ja matkailun opiskelijoista 23,0 %. Samaa mieltä oli liiketaloudesta 33,3 % ja matkailusta 34,4 %, mutta muotoilusta vain 17,2 %.

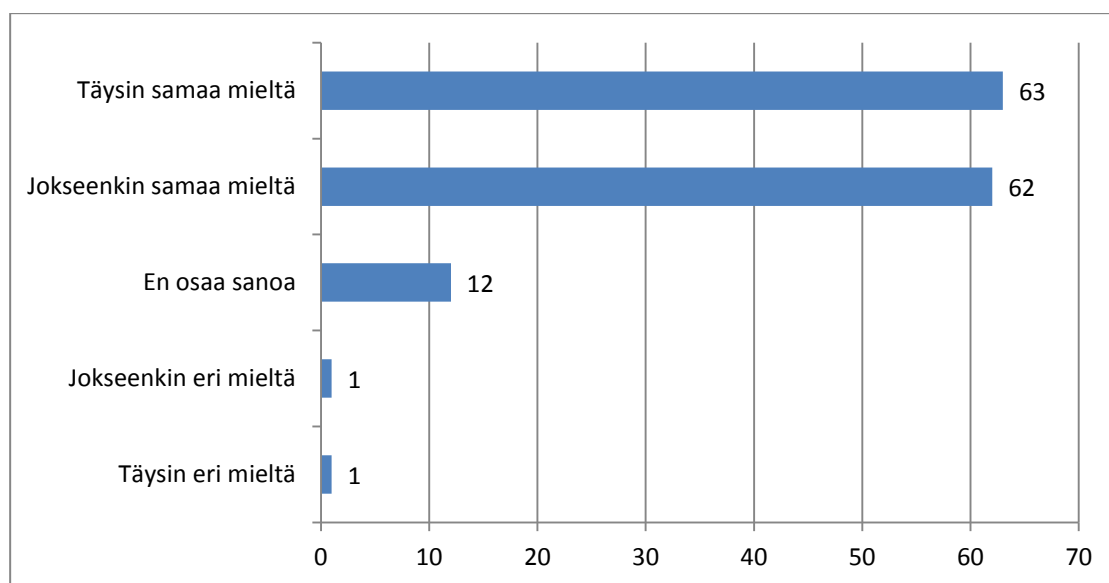
Ammatillisen tutkinnon suorittaneet pitivät yrittämisellä vaurastumisen mahdollisuutta hivenen todennäköisempänä kuin ylioppilaat. Heistä 41,4 % oli samaa mieltä, ylioppilaista 30,9 %. Ylioppilastutkinnon lisäksi jonkun muun tutkinnon suorittaneista jostain syystä vain 18,2 % vastasi olevansa samaa mieltä ja 45,5 % eri mieltä.

Osuuskuntatoiminnassa mukana olleilta tuli vahva kannatus tälle väittämälle, 52,6 % vastasi ”Samaa mieltä”, kun vastaavasti muista opiskelijoista näin teki vain 27,1 %. Osuuskuntaopiskelijoista eri mieltä oli 15,8 % ja muista opiskelijoista 34,7 %. Samanlaisia ajatuksia tuli myös yrittäjätaustaisilta vastaajilta. Heistä 47,1 % oli samaa mieltä ja 17,6 % eri mieltä. Vastaajista, joilta yrittäjäkokemus puuttui 28,1 % oli samaa ja 34,7 % eri mieltä.

Lähipiirissä oleva yrittäjäyys oli myös seikka, joka lisäsi uskoa yrittämisellä vaurastumiseen. Niistä vastaajista, joilla yrittäjäyys oli lähipiirissä 32,1 % vastasi myöntävästi, muista 24,1 % vastasi samoin.

Vastaajan vuosikurssilla, koulutusohjelmalla, iällä tai tietämyksellä yrittäjäydestä en havainnut olevan vaikutusta tämän väittämän vastauksiin.

”Yrittäjäyys on monelle elämäntapa”

KUVA 24. Vastaajien vastaukset väittämään ”Yrittäjäyys on monelle elämäntapa”

Suurin osa vastaajista oli sitä mieltä, että yrittäjäyys on monelle elämäntapa (kuva 24). Täysin tai jokseenkin eri mieltä väittämästä oli ainoastaan kaksi vastannutta, ”En osaa sanoa” –vastauksiakaan ei kertynyt kuin 12 ja loput vastaukset jakaantuivat lähes tasan ”Jokseenkin samaa mieltä” ja ”Täysin samaa mieltä” –vaihtoehtojen kanssa.

Naiset pitivät miehiä enemmän yrittäjäyttä elämäntapana. Heistä 93,5 % oli samaa mieltä, miehistä 78,1 % ajatteli samoin. Liiketalouden opiskelijat taas ajattelivat vähi-

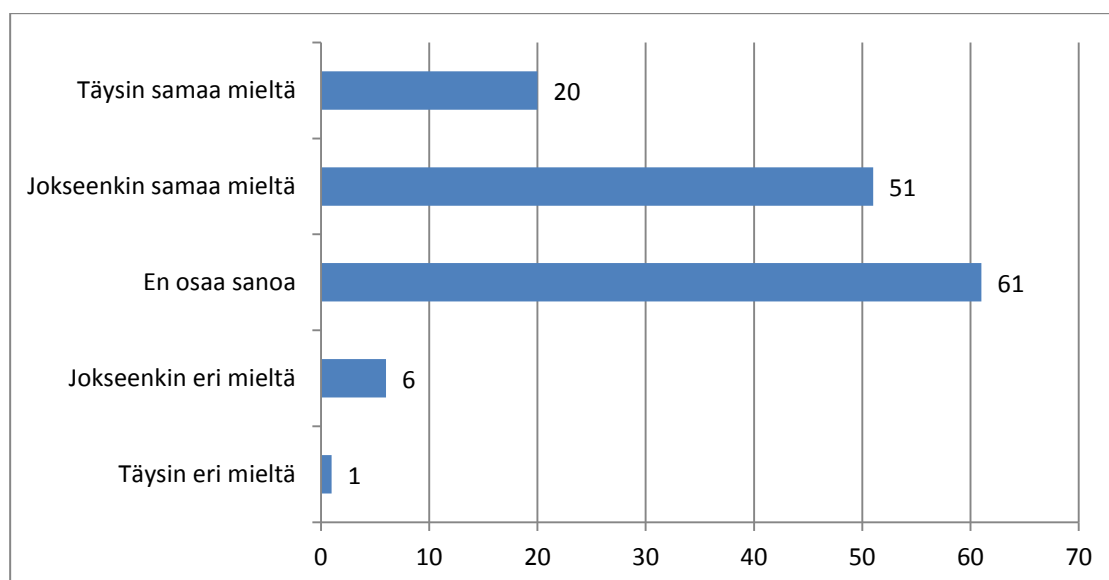

ten koulutusaloja vertaillaessa väittämän mukaisesti. Heistä 83,3 % oli samaa mieltä, kun matkailun opiskelijoiden vastauksissa näin ajattelevia oli 91,9 % ja muotoilun opiskelijoiden vastauksissa 96,6 %. Molemmat vastaukset, joissa oltiin eri mieltä väittämän kanssa, löytyivät liiketalouden opiskelijoiden lomakkeista.

Kaikki yli 30-vuotiaat vastaajat olivat väittämän kanssa samaa mieltä, kun 25-29-vuotiaista näin vastasi 90,5 % ja alle 25-vuotiaista 88,1 %.

Tätä väittämää ristiintaulukoidessa en havainnut vastaajan vuosikurssin, koulutusohjelman, aiemman tutkinnon, yrittäjyystaustan, lähipiirissä olevan yrittäjyyden, tietämyksen yrittäjyydestä tai osuuskuntaopiskelun vaikuttaneen vastauksiin.

”Yrittäjyyteen suhtaudutaan nykyisin positiivisesti”

KUVA 25. Vastaajien vastaukset väittämään ”Yrittäjyyteen suhtaudutaan nykyisin positiivisesti”

Väittämään, jossa esitettiin yrittäjiin suhtauduttavan nykyisin positiivisesti, tuli valtavasti enemmän myönteisiä kuin kielteisiä vastauksia, mutta suurin joukko vastaajista päätyi silti valitsemaan ”En osaa sanoa”-vaihtoehdon. Vastausten jakauma näkyy kuvasta 25.

Miesten suhtautuminen väittämään oli jostain syystä myönteisempi kuin naisten. Samaa mieltä oli 65,6 % miehistä, naisista vain 46,7 %.

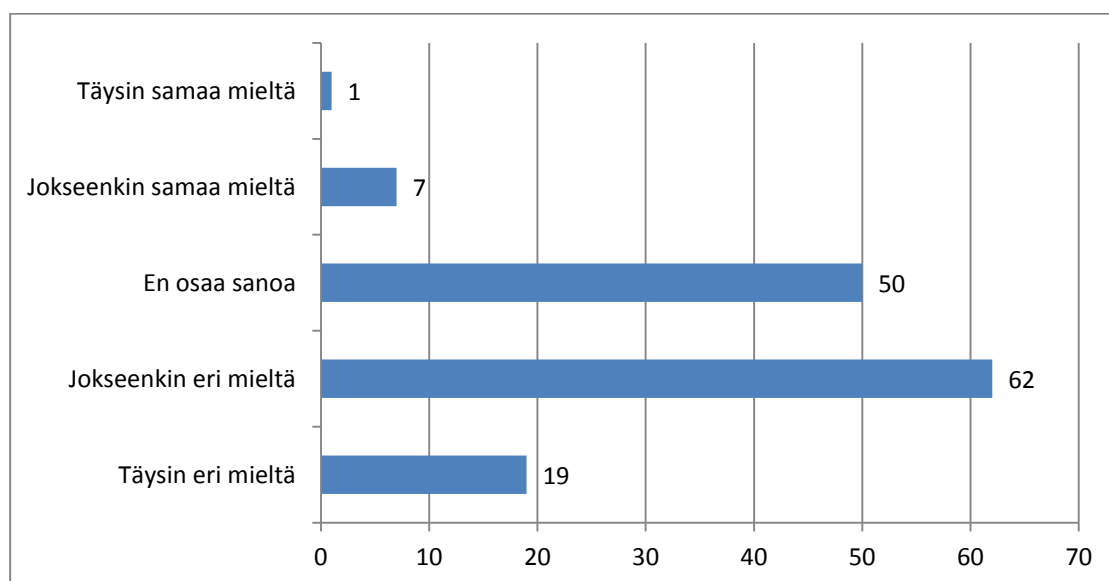
Koulutusalojen vastauksia vertaillessa löytyi mielenkiintoinen ero. Liiketalouden ja matkailun vastaukset olivat lähes identtiset; liiketalouden opiskelijoista samaa mieltä oli 54,2 %, eri mieltä 4,2 % ja ”En osaa sanoa” –vaihtoehdon valitsi 41,7 %, kun matkailun opiskelijoiden vastaavat lukemat olivat 54,8 %, 4,8 % ja 40,3 %. Muotoilun opiskelijoista kuitenkin samaa mieltä oli vain 37,9 %, eri mieltä 6,9 % ja ”En osaa sanoa” vastasi 55,2 %. Muotoilun opiskelijat siis kokivat yleisen suhtautumisen yrittäjyyteen negatiivisemmaksi kuin muiden koulutusalojen edustajat.

Aikuisten koulutusohjelmassa opiskelleiden vastaukset painottuivat voimakkaammin samaa mieltä oleviin kuin nuorten koulutusohjelmassa opiskelleiden. Aikuisopiskelijoista 66,7 % oli samaa mieltä, nuorten koulutusohjelman opiskelijoista 49,6 %.

Ne, joiden lähipiiristä löytyi yrittäjyyttä, ajattelivat yrittäjyyteen suhtauduttavan positiivisemmin kuin ne, joilta sitä ei löytynyt. 53,6 % ensin ja 41,4 % jälkeen mainituista vastasi myönteisesti.

Yllättäen en havainnut osuuskuntaopiskelun tai yrittäjyystaustan vaikuttaneen vastauksiin tässä väittämässä. Myöskään vuosikurssi, aiempi ylin tutkinto tai tietämys yrittäjyydestä ei näyttänyt vaikuttavan vastauksiin.

”Yrittäjät sortuvat helposti talousrikoksiin”

KUVA 26. Vastaajien vastaukset väittämään ”Yrittäjät sortuvat helposti talousrikoksiin”

Harva vastasi myöntävästi väittämään, jossa esitettiin yrittäjien sortuvan helposti talousrikoksiin, eniten kertyi ”Jokseenkin eri mieltä” –vastauksia ja useampi kuin joka kolmas ilmoitti, ettei osaa sanoa (kuva 26).

Miehet vastasivat naisia myönteisemmin, heistä 15,6 % oli samaa mieltä, naisista vain 2,8 %. Eri mieltä naisista oli 60,7 % ja miehistä joka toinen.

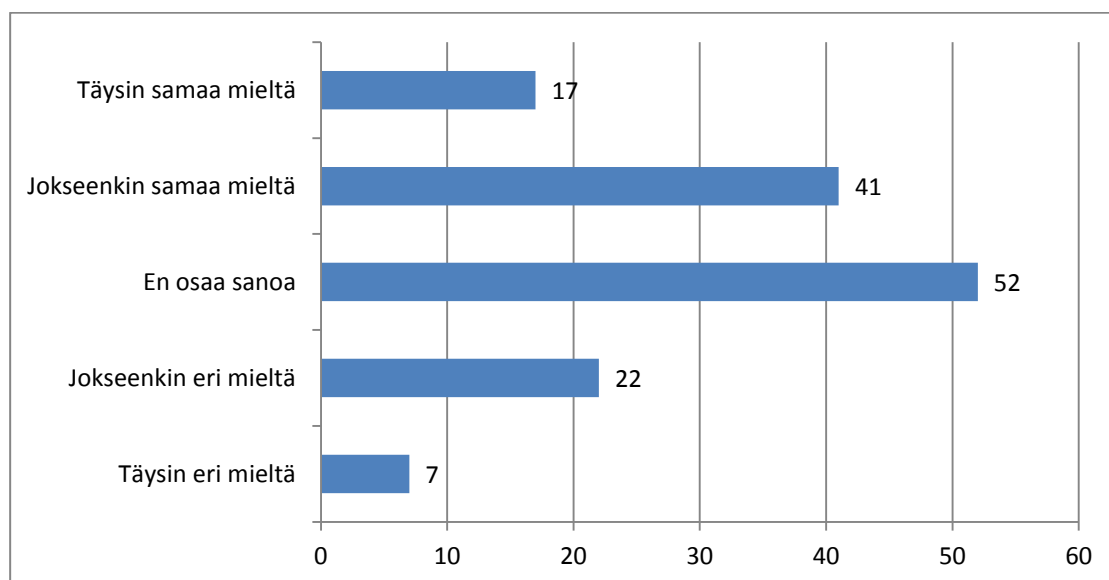
Liiketalouden opiskelijoissa oli selvästi suhteellisesti eniten niitä, jotka olivat väittämän kanssa samaa mieltä, 12,5 % vastanneista. Matkailun opiskelijoista näin vastasi 3,2 % ja muotoilun opiskelijoista ei yksikään.

Alle 25-vuotiaista 6,9 % ajatteli yrittäjien sortuvan helposti talousrikoksiin, 25-29-vuotiaista näin ajatteli yksi vastannut ja yli 30-vuotiaista ei löytynyt ainuttakaan vastaavasti vastannutta.

Vähäinen tietämys yrittäjyydestä näyttäisi tuottaneen enemmän myönteisiä vastauksia. 8,8 % 0-4 pistettä kysymyksessä 9 saaneista oli samaa mieltä. 5-6 pistettä saaneistakin myöntävästi vastasi 8,9 %, mutta 7-8 pistettä saaneista ainoastaan 1,7 %.

Vuosikurssin, koulutusohjelman, aiemman ylimmän tutkinnon, osuuskuntatoiminnan, yrittäjätaustan tai mahdollisen lähipiirissä olevan yrittäjyyden en havainnut vaikuttaneen vastauksiin tässä väittämässä.

”Maailmantalouden epävakaa tilanne vähentää kiinnostustani ryhtyä yrittäjäksi”

KUVA 27. Vastaajien vastaukset väittämään ”Maailmantalouden epävakaa tilanne vähentää kiinnostustani ryhtyä yrittäjäksi”

Maailmantalouden epävakaa tilanne vähensi vastaajien kiinnostusta ryhtyä yrittäjäksi enemmän kuin lisäsi, mikä olikin odotettavissa. Kuva 27 kertoo, että neutraalin ”En osaa sanoa” –vaihtoehdon valitsi kuitenkin yli kolmannes vastaajista.

Ammatillisen tutkinnon suorittaneista 34,5 % vastasi myöntävästi, ylioppilastaustaisista taas 45,1 %. Ammatillisen tutkinnon suorittaminen siis vaikutti vähentäneen maailmantalouden epävakaa tilanteen vaikutusta yrittäjäksi lähtemiseen.

Yrittäjätaustaiset vastaajat vastasivat väittämään kielteisemmin, kuin vastaajat ilman yrittäjyytaustaa. Yrittäjätaustaisista 35,3 % oli eri mieltä, kun muista näin ajatteli 18,9 %. Samaa mieltä oli yrittäjätaustaisista 35,3 % ja muista 42,6 %.

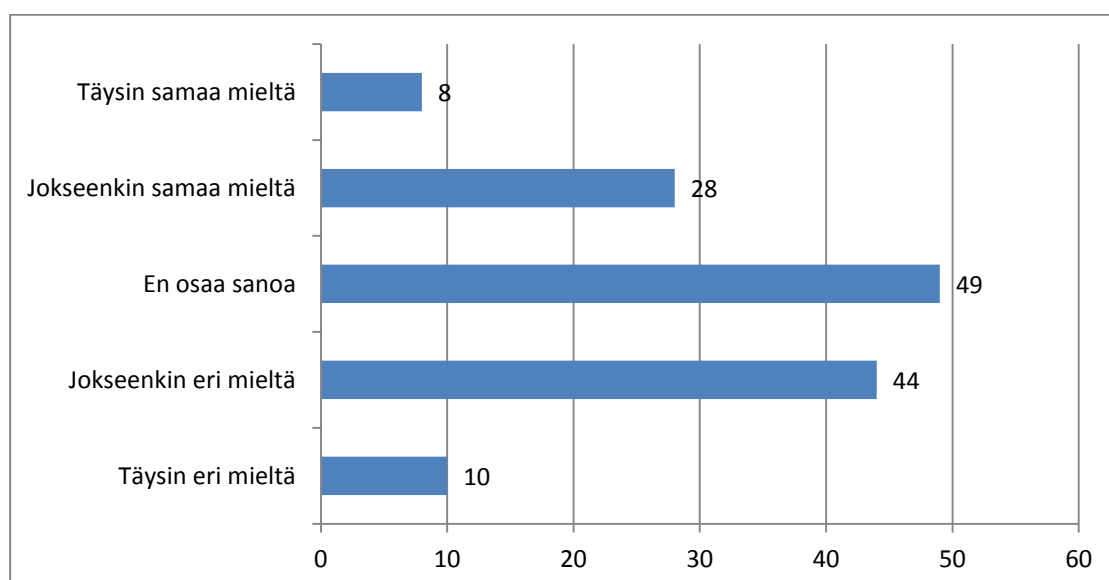
Lähipiirissä oleva yrittäjyys tuotti myönteisempiä vastauksia, eli maailmantalouden epävakaa tilanteen vaikutusta pelättiin enemmän. 51,7 % vastaajista, joilla yrittäjyys-

tä ei ollut lähipiirissä, oli samaa mieltä. Niistä, joilta yrittäjiä löytyi lähipiiristä, samaa mieltä oli 39,1 %.

Mitä enemmän vastaaja tehtävän 9 perusteella yrittäjyydestä tiesi, sitä kielteisemmin hän tähän väittämään vastasi. 7-8 pistettä saaneista samaa mieltä oli 35,6 %, 5-6 pistettä saaneista 40,0 % ja 4 pistettä tai vähemmän saaneista 52,9 %.

Vastaajan sukupuolella, koulutusallalla, vuosikurssilla, koulutusohjelmalla, osuuskuntatoiminnassa mukanaololla eikä liioin iällä havainnut olevan vaikutusta vastauksiin.

”Yrityksen perustamiseen tarvitaan iso pääoma”

KUVA 28. Vastaajien vastaukset väittämään ”Yrityksen perustamiseen tarvitaan iso pääoma”

Väittämään, jossa tiedusteltiin vastaajien mielipidettä, tarvitaanko yrityksen perustamiseen isoa pääomaa, tuli eniten jälleen ”En osaa sanoa” –vastauksia. Lähes yhtä paljon vastaajat ilmoittivat olevansa jokseenkin eri mieltä. (Kuva 28.)

Koulutusalojen vastauksia vertaillen liiketalouden ja muotoilun vastauksista ei merkittäviä eroja löytynyt, mutta matkailun opiskelijat olivat selvästi eniten sitä mieltä, että yrityksen perustaminen vaatii isoa pääomaa. Heistä 35,5 % oli samaa mieltä, kun muotoilun opiskelijoista näin vastasi 17,2 % ja liiketalouden 18,8 %.

Ensimmäisen vuosikurssin oppilaista 43,5 % oli samaa mieltä, kun vastaavasti ajatteli toisen vuosikurssin opiskelijoita 23,5 %, kolmannen 24,5 % ja neljännen tai suuremman vuosikurssin opiskelijoista 12,5 %. Vaikuttaisi siis siltä, että mitä pidemmälle vastaajat olivat nykyistä koulua käyneet, sitä vähemmän he ajattelivat isolle pääomalle olevan tarvetta yritystä perustaessa.

Nuorten koulutusohjelman opiskelijoilta tuli suhteellisesti enemmän kannatusta väittämän ajatukselle, heistä 26,8 % oli samaa mieltä, aikuisten koulutusohjelmasta samaan päätyi 16,7 %.

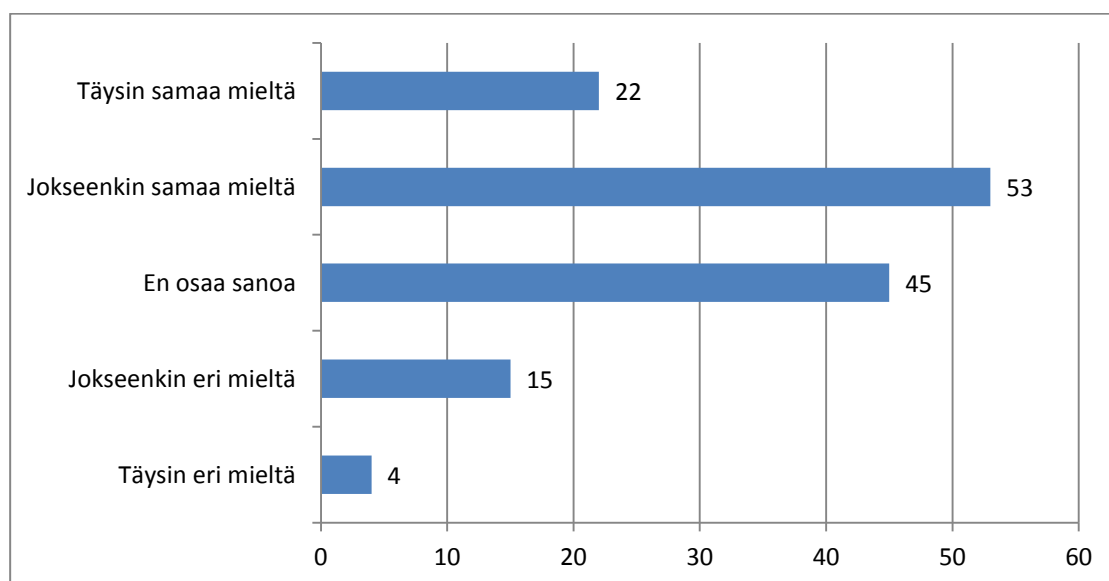
Yrittäjätaustaiset vastaajat eivät ajatelleet niin voimakkaasti yrittämiseen tarvittavan suurta pääomaa, kuin vastaajat ilman yrittäjäystaustaa. Ensin mainituista 17,6 % oli samaa ja 52,9 % eri mieltä, toiseksi mainittujen kohdalla lukemat olivat 27,0 % 36,9 %.

Lähipiirissä oleva yrittäjäyys vaikutti merkittävästi vastauksiin. 51,7 % niistä, joilla yrittäjiä ei lähipiirissä ollut, oli väittämän kanssa samaa mieltä. Vastaavasti niistä, joilla yrittäjiä lähipiirissä oli, ainoastaan 19,1 % vastasi samoin. Näyttää siis siltä, että mikäli vastaajalla oli yrittäjäyysttä lähipiirissään, hän ei ajatellut yrityksen perustamisen vaativan niin isoa pääomaa kuin siinä tapauksessa, että lähipiiristä tämä yrittäjäyys puuttui.

Lähes yhtä merkittävä vaikutus oli vastaajan tietämyksellä yrittäjäydestä väittämän vastauksiin. 7-8 pistettä saaneista samaa mieltä oli 18,6 %, 5-6 pistettä saaneista 24,4 % ja 0-4 pistettä saaneista jopa 41,2 %. Suurempi tietämys yrittäjäydestä vaikutti siis siten, että suurelle pääomalle ei välttämättä nähty tarvetta.

Sukupuolella, aiemmalla ylimmällä tutkinnolla, osuuskuntamuotoisella opiskelulla tai vastaajan iällä en havainnut olleen vaikutusta vastauksiin.

”Yrittäminen vaatii paljon liiketaloudellista osaamista”

KUVA 29. Vastaajien vastaukset väittämään ”Yrittäminen vaatii paljon liiketaloudellista osaamista”

Vastaajista moni ajatteli yrittämisen vaativan paljon liiketaloudellista osaamista, tämä ilmenee kuvasta 29. Eniten tässä väittämässä tuli ”Jokseenkin samaa mieltä” – vastauksia, kielteisten vastausten määrä oli melko pieni, ainoastaan 19 vastaajaa oli joko jokseenkin tai täysin eri mieltä väittämän kanssa.

Muotoilun opiskelijat olivat eri koulutusaloista kaikkein vähiten väittämän kanssa samaa mieltä, heistä 27,6 % vastasi myöntävästi. Liiketalouden opiskelijoista samoin ajatteli 58,3 % ja matkailun 62,9 %. Muotoilun opiskelijoilta tuli myös suhteellisesti selvästi eniten ”Eri mieltä” –vastauksia, 27,6 %, matkailun opiskelijoiden lukeman ollessa 8,1 % ja liiketalouden 12,5 %.

Vastaajan vuosikurssilla oli yllättävän voimakas vaikutus vastauksiin tässä väittämässä. Ensimmäisen vuosikurssin opiskelijoista jopa 82,6 % ajatteli yrittämisen vaativan paljon liiketaloudellista osaamista, toisella vuosikurssilla lukema tippui 51,0 prosenttiin, kolmannen vuosikurssin lukema oli 46,9 % ja neljännen tai suuremman enää 43,8 %. Vaikuttaisi siis, että koulun aikana opiskelijoiden mielipide asiasta muuttuu, liiketaloudellisen osaamisen välttämättömyyttä yrittäjyydessä pidetään aina vain vähäisempänä.

Aikuisten koulutusohjelman vastaukset painottuivat vahvemmin myönteisiksi kuin nuorten koulutusohjelman kohdalla. Aikuisista myöntävästi vastasi 66,7 % ja kielteisesti ei kukaan, nuorista myöntävän vaihtoehdon valitsi 52,8 %, kieltävän 15,0 %.

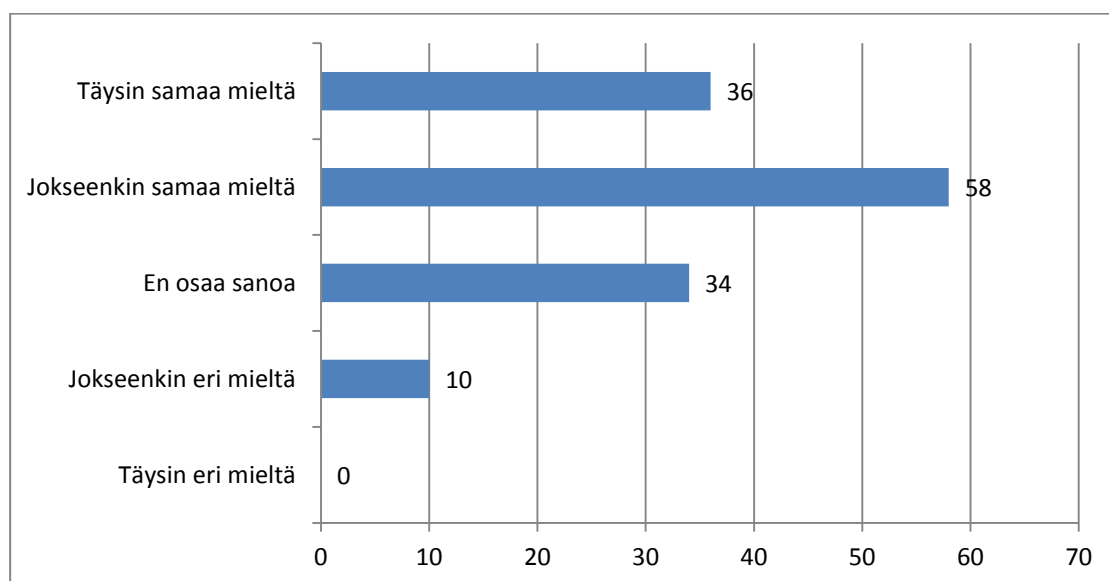
Ylioppilastutkintotauktaiset vastaajat vastasivat väittämään myönteisemmin, heistä 54,9 % oli samaa mieltä. Ammatillisen tutkinnon suorittaneista samaa mieltä oli 37,9 %.

Ne vastaajat, joiden lähipiirissä yrittäjyyttä ei esiinny, ajattelivat vahvemmin yrittämisen vaativan paljon liiketaloudellista osaamista. Heistä 62,1 % ilmoitti olevansa samaa mieltä, kun yrittäjiä lähipiirissään omaavista näin kertoi 51,8 %.

Mitä enemmän vastaaja kysymyksen 9 perusteella yrittäjyydestä tiesi, sitä kielteisemmin hän tähän väittämään vastasi. Maksimissaan 4 pistettä saavuttaneista samaa mieltä oli 70,6 %, 5-6 pistettä saaneista 51,1 % ja 7-8 pistettä keränneistä 45,8 %.

Vastaajan sukupuolen, osuuskuntamuotoisen opiskelun, aikaisemman yrittäjätaustan tai iän en havainnut merkittävästi vaikuttaneen tämän väittämän vastauksiin.

”Yrittämiseen liittyy paljon paperisotaa”

KUVA 30. Yrittämiseen liittyy paljon ”paperisotaa”

Viimeisessä väittämässä esitettiin yrittämiseen liittyvän paljon ”paperisotaa”. Vastaajat olivat pitkälti samaa mieltä väittämän kanssa, noin kaksi kolmannesta oli joko jok-

seenkin tai täysin samaa mieltä. Kukaan ei valinnut vaihtoehtoa ”Täysin eri mieltä”.
(Kuva 30.)

Miehet liittivät paperisodan yrittäjyyteen jonkin verran naisia vahvemmin. 70,8 % miespuolisista vastanneista oli samaa mieltä, naisista hivenen vähemmän, 59,4 %.

Koulutusaloja vertaillen liiketalouden ja muotoilun opiskelijoista ei mainittavia eroja löytynyt, mutta matkailun opiskelijat olivat selvästi näitä vahvemmin väittämän kanssa samaa mieltä, heistä 77,0 % vastasi myöntävästi kun liiketalouden ja muotoilun lukemat olivat 60,4 % ja 62,1 %.

Eri vuosikurssien vastaukset olivat pitkälti samansuuntaiset kuin edellisessäkin väittämässä. Ensimmäistä vuosikurssia käyneistä opiskelijoista peräti 91,3 % oli samaa mieltä, kun muiden vuosikurssien vastaavien vastausten osuudet olivat järjestyksessä 58,8 %, 68,8 % ja 62,5 %. Jostain syystä ensimmäisen vuosikurssin opiskelijat siis liittivät muiden vuosikurssien opiskelijoihin verrattuna selvästi voimakkaammin paperisodan yrittäjyyteen.

Lukiotaustaiset vastaajat vastasivat väittämään ammatillisen tutkinnon suorittaneita myönteisemmin. Ensin mainituista 71,6 % oli samaa mieltä, kun jälkeen mainituista näin vastasi 51,7 %.

Osuuskunnassa opintoja suorittaneista 78,9 % oli väittämän kanssa samaa mieltä, kun muista opiskelijoista näin ajatteli 66,1 %. Käytännön toimiminen osuuskunnassa siis näyttäisi jonkun verran lisänneen ajatusta paperisodan liittymisestä yrittäjyyteen.

Lähipiirissä oleva yrittäjyys vähensi jonkin verran väittämän kannatusta, 63,3 % niistä, joiden lähipiiristä yrittäjyyttä löytyi, oli samaa mieltä. Vastaava lukema muista vastaajista oli 86,2 %.

Tietämys yrittäjyydestä vaikutti vastauksiin samoin, kuin edellä mainittu yrittäjyyden esiintyminen lähipiirissäkin. 0-4 pistettä kysymyksessä 9 saaneista 81,8 % oli samaa mieltä tämän väittämän kanssa. 5-6 pistettä saavuttaneista 68,9 % ja 7-8 pistettä ke-
ränneistä 59,3 % vastasi myöntävästi.

Koulutusohjelma, aikaisempi yrittäjyystausta tai vastaajan ikä ei vaikuttanut merkittävästi vastauksiin tämän väittämän tapauksessa.

4.4.3 Eri käsitteiden yhdistäminen yrittäjyyteen

Kyselylomakkeen kysymyksessä 12 vastaajalle oli annettu käsitteitä ja tämän piti määritellä, kuinka vahvasti mikäkin käsite liittyy yrittäjyyteen. ”Vastuun kantamisen” vastaajat liittivät kaikkein vahvimmin yrittäjyyteen. Kolme negatiivista käsitettä olivat kaikki häntäpäässä, viimeisimpänä ”Häikäilemättömyys”. Seuraavassa on laskettu jokaisen väittämän kohdalla vastausten keskiarvo, 5 on maksimiarvo ja tarkoittaa käsitteen liittyvän vastaajien mukaan olennaisesti yrittäjyyteen ja 1 on minimi, joka puolestaan tarkoittaa, ettei käsitteellä ole mitään tekemistä yrittäjyyden kanssa.

Vastuun kantaminen	4,79
Ahkeruus	4,76
Määrätietoisuus	4,67
Sitkeys	4,55
Itsenäisyys	4,36
Kilpailunhalu	4,28
Kovuus	3,57
Rahan tavoittelu	3,54
Itsekkyyys	2,97
Häikäilemättömyys	2,77

Käsitteet olivat poimittu filosofian tohtori Matti Peltosen 1980-luvulla tekemästä haastattelututkimuksesta ”Mitä on yrittäjyys?” (Sutinen & Viklund 2004, 41). Tähän aikaisempaan tutkimukseen verrattuna käsitteiden järjestys on melko pitkälti samanlainen. Peltosenkin tutkimuksessa ”Vastuun kantaminen” oli eniten yrittäjyyteen liitetty käsite ja ”Häikäilemättömyys” vähiten. Ainoa silmiinpistävä ero on ”Itsenäisyyden” sijoittuminen tutkimuksessani viidenneksi, kun Peltosen tutkimuksessa se oli sijalla kaksi.

4.4.4 Miksi yrittäjyys kiinnostaa tai ei kiinnosta?

Avoimessa kysymyksessä 13 kysyttiin, mitkä ovat tärkeimmät syyt, joiden takia yrittäjyys kiinnostaa vastaajaa. Ylivoimaisesti eniten vastauksissa oli mainintoja vapaudesta tehdä mitä haluaa, itsenäisyydestä ja itsensä toteuttamisesta. Raha tai vaurastuminen mainittiin selvästi edellä mainittuja harvemmin. Alla vastaukset jaoteltuna teemoihin ja perässä lukumäärä, joka kertoo kuinka monessa lomakkeessa mikäkin teema on mainittu.

Vapaus tehdä mitä haluaa	47
Itsenäisyys	35
Itsensä toteuttaminen	22
Raha/vaurastuminen	10
Ei muuta vaihtoehtoa työllistyä	7
Unelman toteuttaminen	3
Perheyriksen jatkaminen	3
Oman jäljen jättäminen	2
Mahdollisuus luoda työpaikkoja	1
Menestyminen	1
Edeltävä ammattiosaaminen	1
Ystävien tuki	1
Omista ideoista tuotteen/palvelun kehittäminen	1
Hyvä liikeidea	1

Seuraavaksi muutamia suoria vastauksista poimittuja lainauksia.

”Yrittäjänä on helppo toteuttaa omia visioitaan ja haaveita.”

”Minulla ei ole riittävästi kokemusta työelämästä, jotta minut palkattaisiin ns. ”normaaliin” palkkatyöhön. Yrittäjyys olisi ainoa tapa työllistyä.”

”Mahdollisuus päättää yrityksensä esim. oman tuotemerkin imagosta, arvoista, työajoista...”

”Pääsee tuottamaan omia ideoita konkreettisiksi tuotteiksi ja palveluiksi. Omilla ideoilla voi täyttää markkinoilta puuttuvia tuotteita.”

Lomakkeen kysymyksessä 14 tiedustelin vastaajilta syitä, miksi yrittäjyys ei kiinnosta. Yleisimpänä syynä mainittiin taloudellinen riski, joka esiintyi useammassa kuin joka kolmannessa vastauslomakkeessa. Lisäksi vastaajat olivat huolissaan siitä, että töitä joutuu yrittäjänä tekemään ajallisesti liian paljon. Myös sana ”vastuu” esiintyi useassa lomakkeessa. Alla edellisen kohdan mukaisesti vastaukset jaoteltuna teemoittain ja lukumäärä, kuinka monessa lomakkeessa kukin vastaus on esiintynyt.

Taloudellinen riski	63
Töitä paljon, joten liikaa menee aikaa	32
Vastuu	17
Ei rohkeutta / epävarmuus	11
Ei liikeideaa	10
Paperisota/byrokratia	9
Ei tietoa tarpeeksi talousasioista	9
Rahoitus	5
Ei yrittäjäluonnetta	5
Maailman huono taloudellinen tilanne	4
Huonot tuet	4
Lähipiirin esimerkki	4
Kokemattomuus	3
Loppuunpalamisen pelko	2
Ei kannata vaatetusalalla	1
Ei visiota	1
Laiskuus	1
Maine	1
Kilpailu	1
Verotus	1
Ei työkokemusta	1

Seuraavassa vielä vastauksista poimittuja suoria lainauksia.

”Yrittäminen Suomessa on usein kituuttamista, toimeentulo on epävarmaa ja aikaa työntekoon menee suhteettoman paljon saatuun korvaukseen verrattuna. Sosiaaliturva on huonompi kuin palkkatyössä olevalla ja lomien pitäminen ei aina onnistu.”

”Kun lähdet yrittäjäksi olet siinä kiinni 24/7.”

”Pelkään epäonnistua ja jos yritykseni kaatuisi, se olisi suuri isku itsetunnolleni.”

”Olen kasvanut yrittäjäperheessä, joten oma mitta alkaa olla aika täynnä yrittäjyyttä. En itse ainakaan lähitulevaisuudessa aio ryhtyä yrittäjäksi.”

”Ei ole kiinnostusta lähteä omaa yritystä pyörittämään. Vaatii liikaa. Eikä ole ideoita. Minulle riittää, että pääsen töihin johonkin mukavaan paikkaan, sillä niitä riittää, ei minun tarvitse perustaa sellaista.”

”Olen kuullut tutuilta yrittäjyyden ”haitoista” (vapaa-aika jne.) ja en näe itsessäni potentiaalia ruveta yrittäjäksi.”

4.4.5 Vastaaajien antamat kehittämis ehdotukset

Kysymyksessä 15 vastaajilta pyydettiin kehittämis ehdotuksia, kuinka Matkailun, muotoilun ja liiketalouden laitoksen opiskelijoiden yrittäjyysasenteita voitaisiin muuttaa positiivisemmaksi. Yrittäjävierailijoita koululle tai vierailuja yrityksiin toivottiin paljon. Lisäksi tuli lähes yhtä monta mainintaa, joissa toivottiin lisää yrittäjyysnäkökulmaa opetukseen sekä lisää erilaisia yrittäjyyskursseja. Osuuskuntamuotoiselle opiskelulle toivottiin myös lisää tukea. Ainoastaan kolmessa lomakkeessa toivottiin, ettei yrittäjyyttä ei ”tuputettaisi” nykyistä voimakkaammin. Mielenkiintoinen oli ehdotus, jossa toivottiin tarkistettavan mitkä ovat opettajien yrittäjyysasenteet. Kummiyritys- ja yllättäen jopa osuuskuntamallin poistamista toivottiin kumpiakin yhdessä lomakkeessa. Alla jälleen vastaukset jaoteltuna teemoittain.

Yrittäjävierailijoita tai vierailuja yrityksiin	28
Lisää yrittäjyyskursseja tai opetukseen	
yrittäjyysnäkökulmaa	23
Osuuskuntatoiminnan tukeminen	10
Ei syytä muuttaa mitään	6
Enemmän käytännön opetusta	4
Kannustus	3
Ei yrittäjyyden "tuputusta"	3
Yhteistyö Uusyrityskeskuksen kanssa	2
Oppilaiden itseluottamuksen kehittäminen	1
Kilpailuja	1
Osuuskuntamallin poistaminen	1
Kummiyritysmallin poistaminen	1
Yrityksen paperitöiden opetusta	1
Opettajien yrittäjyysasenteiden tarkastaminen	1

”Kummiyrityksiä voisi motivoida paremmin ja heidän kanssaan toimimiseen voisi liittää teorialunteja. Paperitöitä ajatellaan olevan paljon yrittäjyydessä ja ne koetaan hankaliksi. Voitaisiinko niitä käsitellä koulussa enemmän? Tyyliin mitä tehdään vuosittain ja mille organisaatioille.”

”Ei tylsiä yrittäjyystunteja. Vaikea saada mielenkiintoiseksi, jos ei asia kiinnosta.”

”Muotoilijoille voisi olla enemmän yrittäjyysopintoja.”

”Yritysvierailut hyödyllisiä ja pienyrittäjien tapaaminen ja keskustelu. Luento-opetus on tehotonta eikä valmista juurikaan oman yrityksen perustamiseen, jollei se ole juuri nyt ajankohtaista, kun kurssit pitää käydä myöhemmin joka tapauksessa.”

”Koulussa pitää antaa tasapuolinen kuva yrittäjyydestä, ei ensisijaisesti positiivinen.”

”Koulutusta voisi muuttaa enemmän Tiimiakatemia-tyyliseksi eli opinnot suoritettaisiin pitkälti omien projektien kautta käytännössä.”

”Opettajien asenteet jo oppilaitoksessa toimivaa osuuskuntatoimintaa kohtaan pitäisi muuttaa positiivisemmaksi.”

”Yrittäjyydestä voisi jakaa tietoa enemmän kiinnostavalla tavalla. Laskennalla ”pelottelu” ei ainakaan auta asiaa, matkailun yrittäjyys-kurssin sisältöä kehitettävä.”

”Käynti Uusyrityskeskuksessa muutti ainakin omaa suhtautumistani positiivisempaan suuntaan.”

”Muotoilun koulutuksessa annetaan kuva yrittäjyydestä, että käsityöläisen ei kannata ryhtyä yrittäjäksi, koska se on riskihomma ja kovin rankkaa.”

”Mielestäni yrittäjyyttä toivotetaan jo liikaa.”

”Yrittäjävierailijoita ehdottomasti lisää! Erilaisista yrityksistä ja aloilta, osuuskuntatoiminnan kehittäminen ja siihen kannustus.”

”Tarkastetaan millainen asenne opettajilla on yrittäjyyttä kohtaan.”

”Enemmän opetusta yrityksen perustamisesta ihan alkupisteestä lähtien.”

Kuten edellä mainitsin, osuuskuntamuotoisessa opiskelumallissa opintojaan suoritti 20 vastannutta. Näiltä kysyttiin erillisellä kysymyksellä kehittämis ehdotuksia juuri tähän kyseiseen opiskelumalliin, vastauksia sain 14. Yksi asia nousi vastauksissa selvästi yli muiden; peräti yhdeksässä lomakkeessa toivottiin mahdollisuutta sisällyttää osuuskunnassa toimiminen nykyistä paremmin opintoihin, kaikkien opettajien ei koettu olevan myönteisiä eikä välttämättä edes tietoisia opiskelumallista. Lisäksi toivottiin mallista tiedotettavan paremmin opiskelijoille sekä mahdollisuutta aloittaa kyseinen

opiskelumuoto aikaisemmin kuin toisen opiskeluvuoden alussa. Alla muutamia lainauksia.

”Enemmän tietoa aloittaville opiskelijoille osuuskuntatoiminnasta. Harva tietää tänne hakiessaan edes tuollaisen opiskelumuodon olemassa olosta. Tieto voisi vaikuttaa positiivisesti hakijamäärään.”

”Osuuskuntatoiminta käyntiin jo ensimmäisen vuoden joulun tienoilla, muuten toiminta-aika jää liian lyhyeksi. Opiskelumallin tunnettavuuden kasvattaminen aivan elinehto: nyt tästä ei tiedä oppilaat eikä opettajat, saati sitten talon ulkopuolella. Hommalla on lähes salaseuran maine, tästä johtuen siihen ei ole paljon halukkaita, koska ajatellaan että se on ylimääräinen juttu joka vie vain AIKAA ja ENERGIAA. Opettajien pitäisi hyväksyä opintoja enemmän osuuskunnan kautta suoritettavaksi.”

”Että opiskelun voisi OIKEASTI suorittaa niin... (=kaikki opettajatkin ymmärtäisivät)”

”Opettajat eivät (suurin osa) ole halukkaita siihen, että heidän kurssejaan käydään osuuskunnan kautta. Se on vähän masentavaa. Opettajien tulisi siis kannustaa ja ymmärtää enemmän.”

”Joku kurssi missä kerrotaisiin paperihommista: tilintarkastus ym.”

”Talousosaamisen lisääminen opintoihin ennen toiminnan aloittamista, myös osuustoiminnan kurssi aiemmin. Aloittamismahdollisuuden aikais-taminen. Tukiverkoston kehittäminen koululle. Opintojen selkeytys (selkeät tehtävänannot kursseihin). Opettajien myönteisempi suhtautumi-nen.”

”Enemmän tietoa aloittaville opiskelijoille osuuskuntatoiminnasta. Harva tietää tänne hakiessaan edes tuollaisen opiskelumuodon olemassa olosta. Tieto voisi vaikuttaa positiivisesti hakijamäärään.”

”Ryhmä on tärkeä, kaikkien täytyy tulla toimeen, erilaisia ihmisiä, mutta ei liian erilaisia.”

4.5 Tulosten yhteenveto

Yhteenvedossa käsittelen tärkeimpiä tutkimustuloksia. Vastausprosentti kyselyyni oli lopulta 41,4, jonkin verran pienempi kuin odotin, mutta silti edustava otos.

Vastanneista naisia oli odotetustikin paljon enemmän kuin miehiä. Tähän syynä oli aiemmin toteamani seikka, jonka mukaan tutkimani koulutusalat ovat naisvaltaisia. Vastaajien ikäjakauma oli myös odotettu, valtaosa oli 20-24-vuotiaita ja tämä onkin yleisin ikäryhmä ammattikorkeakouluopiskelijoiden keskuudessa.

Aikuisten koulutusohjelman opiskelijoita tavoitin harmillisen vähän, vain 12 henkeä. Ristiintaulukoinnissa näin alhainen lukumäärä valitettavasti kyseenalaistaa tutkimustulosteni tieteellisen arvon tältä osin.

Valtaosa vastanneista oli ylioppilastaustaisia, ammatillisen tutkinnon suorittaneita oli näihin verrattuna ainoastaan vajaa puolet. Korkeakoulututkinnon suorittaneita oli niin vähän, että ne jouduin jättämään kokonaan ristiintaulukoinnin ulkopuolelle.

Vain harva vastannut oli ollut yrittäjänä aikaisemmin tai toimi yrittäjänä vastaushetkellä. 18 vastannutta ilmoitti heillä olevan yrittäjyytaustaa. Tämä oli sikäli mielenkiintoinen tieto, että kuitenkin 20 vastannutta oli toiminut osuuskuntamuotoisessa opiskelumallissa, selvästikään kaikki eivät siis mieltäneet osuuskunnassa toimimista yrittäjyydeksi. Avoimien kysymyksien perusteella paljastui, että vastaajien joukosta löytyi muunkinlaista yrittäjyytaustaa kuin koulun osuuskuntatoiminta IntoTiimi-opiskelumallissa.

111 vastaajalla oli lähipiirissään yrittäjyyttä. Yleisin ”lähipiirin yrittäjä” oli vanhempi tai sitten läheinen sukulainen. Tässä oli kuitenkin edellä mainittu ongelma johtuen siitä, että vastaajalla oli mahdollisuus valita useampi vaihtoehto ja esimerkiksi yrittäjänä toimiva vanhempi on voitu merkitä useampaan kohtaan, onhan tämä myös esimerkiksi läheinen sukulainen tai perheenjäsen.

Vastaajien tietämys yrittäjyydestä oli heidän omien ajatuksiensa mukaan mielestäni yllättävän hyvä, muun muassa muutamia poikkeuksia lukuun ottamatta kaikki väittivät tuntevansa pääpiirteittäin yritysmuodot ja niiden eroavaisuudet. Mahdollisesti yritystä perustettaessa yli kaksi kolmannesta ilmoitti olevansa varma, mistä kunnallisista palveluista saisi maksutonta neuvontaa ja opastusta. Starttirahan ja sen saamisen edellytykset väitti tuntevansa vain hivenen harvempi. Muita yrittäjän mahdollisia tukia - esimerkiksi palkkatukea - ei tunnettu enää niin hyvin kuin edellä mainittuja, mutta niidenkin kohdalla enemmän oli niitä, jotka väittivät näitä tuntevansa, kuin niitä, jotka olivat varmoja, etteivät niitä tunne.

Vastanneet pitivät mahdollisuutta työllistää itsensä yrittäjänä tulevaisuudessa enemmän kiinnostavana kuin ei-kiinnostavana, Mikkelin ammattikorkeakoulun opiskelijat ajattelivat samoin myös aikaisemmissa tutkimuksissa. Nuorten koulutusohjelmassa yrittäjyys koettiin kiinnostavampana kuin aikuisten koulutusohjelmassa. Mielenkiintoisesti osuuskuntamallissa opiskelleet olivat ajatuksen kanssa epävarmempia, kukaan ei kuitenkaan poissulkenut mahdollisuutta toimia tulevaisuudessa yrittäjänä. Lähipiirissä oleva yrittäjyys toimi selkeästi kannustimena yrittäjyyteen. Lähes puolet niistä vastaajista, joilla yrittäjyyttä oli lähipiirissään, pitivät kiinnostavana mahdollisuutta toimia yrittäjänä tulevaisuudessa, kun muista vastanneista näin ajatteli alle viidennes. Tuli myös ilmi, että osalla lähipiirin yrittäjyys on aiheuttanut ajatuksen, ettei yrittäjyys kiinnosta vastaajaa tulevaisuudessa.

Nykypäivän yleistä suhtautumista yrittäjyyteen pidettiin hyvänä, miehet olivat tässä ajatuksessa vielä naisiakin myönteisempiä. Koulutusaloista muotoilun opiskelijoiden mielestä yleinen suhtautuminen yrittäjiin ei ollut niin positiivinen kuin muilla koulutusaloilla.

Hyvä yritysidea lisää yrittäjänä toimimisen kiinnostavuutta, varsinkin liiketalouden opiskelijoille se on tutkimukseni perusteella tärkeä. Taloudellinen riski on seikka, joka selvimmin rajoittaa opiskelijoiden yrittäjyysinnostusta, miehet eivät kuitenkaan kokeneet riskiä niin pelottavaksi kuin naiset. Nämä asiat nousivat esille myös aikaisemmissa Mikkelin ammattikorkeakoulussa tehdyissä tutkimuksissa. Myös vastaajan yrittäjyydestä, osuuskunnassa toimiminen tai lähipiirissä oleva yrittäjyys, olivat tekijöitä, jotka lisäsivät halukkuutta ottaa taloudellinen riski yrityksen perustamiseksi. Vastanneet opiskelijat eivät kuitenkaan pitäneet isoa pääomaa välttämättömänä yritystä

perustettaessa. Ne vastaajat, joiden lähipiiristä löytyi yrittäjyyttä tai heillä itsellään oli enemmän tietämystä yrittäjyydestä, pitivät isoa pääomaa vielä muitakin vähemmän välttämättömänä. Jos ei isoa pääomaa pidetty välttämättä tarpeellisena, liiketaloudellista osaamista kuitenkin yrittäjyyden ajateltiin vaativan, tosin muotoilun opiskelijat olivat tässä eri mieltä.

Niin kutsuttu paperisota oli yksi tekijä, jonka vastanneet vahvasti liittivät yrittäjänä toimimiseen. Miehet, lukiotaustaiset ja osuuskuntamallissa opiskelleet ajattelivat näin naisia voimakkaammin. Kuitenkin tietämys yrittäjyydestä tai lähipiirissä oleva yrittäjyys vähensivät ajatusta, että yrittämiseen liittyy paljon paperisotaa.

Ammattikorkeakouluopiskelun antamista valmiuksista yrittäjyyteen vastanneet eivät olleet vahvasti puolesta eivätkä vastaan, aikaisempaa yrittäjätaustaa omaavat olivat jonkin verran muita epävarmempia ja yli 30-vuotiaat pitivät koulutuksen antamia eväitä parempina kuin muut, mutta kaiken kaikkiaan vastaajilta ei tähän asiaan voimakasta mielipidettä löytynyt. Aikaisemmissa Mikkelin ammattikorkeakoulussa tehdyissä vastaavissa kahdessa tutkimuksessa, jotka edellä esittelin, opiskelijoista suurin osa ajatteli ammattikorkeakouluopintojen antavan hyvät eväät yrittäjyyteen. Jostain syystä Matkailun, muotoilun ja liiketalouden laitoksella ei oltu nyt yhtä vahvasti myönteisellä kannalla.

Vastaajien enemmistöllä ei ollut selvää kantaa siihen, tukeeko Suomen lainsäädäntö ja verotus yrittäjyyttä. Kuitenkin enemmän tuli esille niitä mielipiteitä, joiden mukaan lainsäädäntö ja verotus Suomessa eivät tue yrittäjyyttä. Mielenkiintoista, ettei tähän asiaan monella yrittäjätaustaisella ollut kantaa, vaikka olisi voinut olettaa, että heillä käytännön kokemuksen kautta olisi käsitys asiasta ollut. Niistä yrittäjätaustaisista, jotka kantansa ilmaisivat, useampi ajatteli lainsäädännön ja verotuksen tukevan yrittämistä kuin päinvastoin.

Vastaajat eivät pitäneet yrittämiseen liittyen vaurastumista yhtenä tärkeimmistä asioista. Lisäksi ajatus, että yrittämisellä voi vaurastua palkkatyötä todennäköisemmin, ei kerännyt sen enempää kannatusta kuin vastustustakaan. Miehet kannattivat ajatusta naisia voimakkaammin, muotoilijat taas ajattelivat selkeästi kielteisemmin. Osuuskunnassa opiskelleet uskoivat vahvasti yrittämisellä vaurastumiseen, samoin ajattelivat myös muut yrittäjätaustaiset vastaajat.

Yrittäjien ei vastaajien mukaan uskottu sortuvan helposti talousrikoksiin, vähäisetkin ajatuksen kannattajat olivat pääosin miespuolisia henkilöitä ja liiketalouden opiskelijoita. Myöskään häikäilemättömyyden tai itsekkyyden ei koettu olevan käsite, joka olennaisesti liittyisi yrittäjyyteen.

Aikaisemmin kerroin muun muassa informaatiovaikutuksen ja suoran kokemuksen roolista asenteen muodostumisessa. Nämä seikat nousivatkin esille tutkimuksessa, kun ne vastaajat, joilla oli lähipiirissään yrittäjyyttä, omaa yrittäjätaustaa tai enemmän tietämystä yrittäjyyteen liittyvistä asioista, vastasivat varsin eri tavalla verrattuna muihin vastaajiin. Ensin mainitut olivat selvästi kiinnostuneempia yrittäjyydestä, valmiimpia ottamaan taloudellisen riskin yritystoiminnan aloittamiseksi ja muun muassa eivät liittäneet paperisotaa niin vahvasti yrittäjyyteen kuin muut.

Muotoilun opiskelijoiden vastaukset erosivat melko paljon muiden koulutusohjelmien vastauksista. Avoimessa kysymyksessä edellä eräs vastaaja totesi, että muotoilun koulutusohjelmassa yrittäjyydestä annetaan negatiivinen kuva. Tämä oli ainoastaan yhden vastaajan mielipide, mutta muotoilun opiskelijat ylipäättään asennoituivat jostain syystä yrittäjyyteen paljon muita negatiivisemmin. He eivät esimerkiksi ajatelleet yleisen suhtautumisen yrittäjyyteen olevan niin positiivinen, eivätkä uskoneet sen avulla pysyvän vaurastumaan palkkatyötä todennäköisimmin. Muotoilun opiskelijat ajattelivatkin yrittäjyyttä enemmän elämäntapana.

Vertailtaessa tutkimuksen tuloksia aikaisempiin Mikkelin ammattikorkeakoulussa tehtyihin tutkimuksiin, tulokset olivat pitkälti yhteneväiset. Yrittäjyyskoulutusta tai -opintoja ja yrittäjävierailijoita toivottiin lisää sekä aikaisemmissa että omassa tutkimuksessa. Taloudellista riskiä sekä yleistä epävarmuutta pidettiin eniten yrittäjyshalukkuutta rajoittavina seikkoina.

Vastaajat toivoivat selkeästi lisää yrittäjävierailijoita koululle kertomaan toiminnastaan ja vierailumahdollisuuksia yrityksiin paikan päälle. Myös yrittäjyyteen liittyvää opetusta toivottiin paljon.

IntoTiimi-opiskelumallissa opintojaan osuuskunnissa suorittaneista moni toivoi selkeämpää mahdollisuutta sisällyttää omassa yrityksessä tehty työ paremmin opintoihin. Lisäksi paljon toivottiin lisää tiedotusta kyseisestä mahdollisuudesta suorittaa opintoja

sekä mahdollisuutta aloittaa osuuskuntatoiminta jo aikaisemmin kuin toisen opiskeluvuoden syksyllä.

5 JOHTOPÄÄTÖKSET

Lopuksi vielä teen johtopäätöksiä sen suhteen kuinka tavoite opinnäytetyössäni toteutui, kuinka menetelmä toimi juuri tämän tutkimuksen kohdalla ja annan jatkotutkimusehdotuksia.

5.1 Tavoitteen toteutuminen

Mielestäni opinnäytetyöni tavoite toteutui hyvin. Onnistuin selvittämään teoriaosassa mitä yrittäjyys ja asenne ovat, mitä asioita niihin liittyy ja kuinka asenne muodostuu.

Varsinaisessa tutkimuksessani sain selville mitä matkailun, muotoilun ja liiketalouden opiskelijat ajattelevat yrittäjyydestä ja kuinka kiinnostavana vaihtoehtona he sitä pitävät tulevaisuudessa työllistää itsensä. Löysin myös yrittäjyysasenteisiin liittyviä taustoja, esimerkiksi miten lähipiiri tai vastaajan tietämys yrittäjyydestä vaikutti tämän asenteisiin. IntoTiimi-opiskelumallissa omaa osuuskuntaa johtaneiden yrittäjyysasenteista sain myös mielenkiintoista tietoa.

Vastaajat antoivat paljon kehitysehdotuksia, niin yleisesti yrittäjyysasenteiden parantamiseksi Matkailun, muotoilun ja liiketalouden laitoksella, kuin myös osuuskuntaopiskeluun kehittämiseen liittyen. Näistä oli poimittavissa useasti esiintyviä teemoja.

5.2 Menetelmän toimivuus

Kyselytutkimuksena toteutettu kvantitatiivinen tilastollinen tutkimus toimi hyvin tätä tutkimusta toteuttaessa. Vastaajien kokonaismäärä oli tarpeeksi suuri, jotta tutkimuksen reliabiliteetti toteutui. Kyselyn suorittaminen oppituntien aikana oli uskoakseni oikea valinta. Aluksi harkitsemani vaihtoehto toteuttaa kysely Webropolin avulla ja siitä informoiminen sähköpostitse opiskelijoille olisi ollut huomattavasti vaivattomampi ja tulokset olisivat olleet helpommin analysoitavassa muodossa, mutta todennäköisesti otos olisi ollut selvästi pienempi verrattuna nyt saamaani. Pienempi otos olisi vaikeuttanut ristiintaulukointia entisestään. Nytkin joidenkin taustamuuttujien

kanssa se oli vaikeaa, koska joihinkin vastausvaihtoehtoihin tuli vain pieni määrä vastauksia, eikä niitä ollut mahdollista yhdistää mihinkään toiseen vaihtoehtoon.

5.3 Jatkotutkimusehdotukset

Tutkimukseeni liittyen on mahdollista tehdä tulevaisuudessa jatkotutkimuksia. Vastaavan yrittäjyysasennetutkimuksen voisi toteuttaa uudestaan ja näin tuloksia voisi verrata tämän tutkimuksen tuloksiin.

Eräs mahdollinen tutkimuskohde voisi olla opettajien yrittäjyysasenteet, sillä kuten tutkimuksessani kävi ilmi, muotoilun opiskelijoiden asenteet yrittäjyyttä kohtaan olivat monin paikoin kielteisempiä verrattuna muihin koulutusaloihin ja yhdessä avoimessa vastauksessa tuli ilmi, että opettajien asenne yrittäjyyteen on muotoilun alalla kielteinen.

IntoTiimi-mallin – ja varsinkin siihen liittyvän osuuskuntatoiminnan – vaikutusta yrittäjyysasenteisiin voisi tutkia myös tulevaisuudessa. Mielestäni olisi aiheellista toteuttaa mahdollisesti esimerkiksi laadullinen tutkimus yrittäjyysasenteista kohderyhmään ainoastaan osuuskuntamuotoisessa opiskelumallissa opiskelleet. Tässä tutkimuksessa minulla ei ollut mahdollisuutta keskittyä näihin opiskelijoihin juurikaan syvällisemmin kuin tein, koska muuten tutkimus olisi laajentunut turhan paljon.

LÄHTEET

Casson, Mark 2003. The entrepreneur. An economic theory. Gheltenham: Edward Elgar Publishing Limited.

Happonen, Eeva & Repo, Lauri 2007. Opiskelijoiden yrittäjyysasenteet Mikkelin ammattikorkeakoulussa 2007. Opinnäytetyö. Mikkelin ammattikorkeakoulu.

Helkama, Klaus, Myllyniemi, Rauni & Liebkind, Karmela 2001. Johdatus sosiaalipsykologiaan. Helsinki: Edita.

Holopainen, Tuulikki & Levonen, Anna-Liisa 2006. Yrityksen perustajan opas – silta yrittäjyyteen. Helsinki: Edita.

Huuskonen, Visa 1992. Yrittäjäksi ryhtyminen. Väitöskirja. Turun kauppakorkeakoulun julkaisuja.

Härkönen, Erja 2012. Henkilökohtainen tiedonanto 19.1.2012. Lehtori. Mikkelin ammattikorkeakoulu.

Erwin, Phil 2001. Asenteet ja niihin vaikuttaminen. Helsinki: Werner Söderström Osakeyhtiö.

Jyväskylän yliopisto 2011. Määrällinen tutkimus. WWW-dokumentti. <https://koppa.jyu.fi/avoimet/hum/menetelmapolkuja/menetelmapolku/tutkimusstrategiat/maarallinen-tutkimus>. Päivitetty 1.11.2011. Luettu 1.11.2011.

Kansikas, Juha 2007. Kasva yrittäjyyteen. Jyväskylä: Talentum.

Karhu, Kauri 2011. Nuorten yrittäjyys. Nuorten aikuisten mielipiteitä yrittämisestä ja yrittäjyydestä. Opinnäytetyö. Lahden ammattikorkeakoulu.

Laukkanen, Hannes, Mäki, Olli 2005. Onko minusta yrittäjäksi? MAMK:n opiskelijoiden yrittäjyysasenteet ja tiedot yrittäjyydestä. Opinnäytetyö. Mikkelin ammattikorkeakoulu.

Pesonen, Päivi 2011. Henkilökohtainen tiedonanto 14.11.2011. Opintosihteeri. Mikkelin ammattikorkeakoulu.

Seinäjoen koulutuskuntayhtymä 2005. Sisäinen ja ulkoinen yrittäjyys. WWW-dokumentti. http://liike.epedu.fi/liikeala/verkko_opetus/tuotteen_monet_kasvot/sisainenjaulkoinen.html. Päivitetty 11.2.2005. Luettu 15.11.2011.

Sutinen, Mika & Viklund, Esa 2004. Kaikki mitä olet halunnut tietää yritystoiminnasta. Kuopio: Savonia-ammattikorkeakoulu, Julkaisutoiminta.

Viitala, Riitta & Jylhä, Eila 2006. Liiketoimintaosaaminen. Helsinki: Edita.

Vilka, Hanna 2005. Tutki ja kehitä. Helsinki: Tammi

TUTKIMUS YRITTÄJYYSASENTEISTA

Tämä tutkimus on osa Joni Liimatan opinnäytetyötä, jonka tarkoituksena on selvittää MML-opiskelijoiden yrittäjyysasenteita.

1) Sukupuoli?

☐ Nainen ☐ Mies

2) Ikä?

☐ alle 20 vuotta ☐ 20-24 vuotta
☐ 25-29 vuotta ☐ 30-39 vuotta
☐ 40- vuotta

3) Koulutusala?

☐ Matkailu ☐ Muotoilu ☐ Liiketalous

4) Vuosikurssi?

☐ 1. ☐ 2. ☐ 3. ☐ 4. tai suurempi

5) Opiskeletko nuorten vai aikuisten koulutusohjelmassa?

☐ Nuorten ☐ Aikuisten

6) Aiempi ylin tutkintosi?

☐ Ylioppilas ☐ YO-tutkinto + joku muu
☐ Ammatillinen tutkinto ☐ AMK-tutkinto, alempi korkeakoulututkinto
☐ Ylempi korkeakoulututkinto ☐ Muu, mikä? _____

7) Oletko yrittäjä tällä hetkellä tai oletko ollut aikaisemmin?

☐ Yrittäjä tällä hetkellä ☐ Ollut yrittäjä aikaisemmin ☐ En

8) Onko sinulla yrittäjiä lähipiirissä? (Voit valita useamman vaihtoehdon.)

☐ Vanhemmat tai toinen vanhempi	☐ Puoliso/seurustelukumppani
☐ Perheenjäsen	☐ Läheinen sukulainen
☐ Läheinen ystävä	☐ Joku muu
☐ Ei kukaan	

9) Pitävätkö seuraavat väittämät omalla kohdallasi paikkansa?

Tunnen pääpiirteittäin eri yritysmuodot (osakeyhtiö, yksityinen elinkeinonharjoittaja, kommandiittiyhtiö, avoin yhtiö ja osuuskunta) ja niiden eroavaisuudet.

- ☐ Kyllä   ☐ Ei   ☐ En osaa sanoa

Mikäli haluaisin perustaa yrityksen, tiedän mistä kunnallisista yrityspalveluista saisin maksutonta neuvontaa ja opastusta.

- ☐ Kyllä   ☐ Ei   ☐ En osaa sanoa

Tunnen starttirahan (tuki uuden yrittäjän toimeentulon turvaamiseksi) ja sen saamisen edellytykset.

- ☐ Kyllä   ☐ Ei   ☐ En osaa sanoa

Tunnen muita yrittäjän mahdollisia tukia, esimerkiksi palkkatuki työntekijän palkkaamiseen.

- ☐ Kyllä   ☐ Ei   ☐ En osaa sanoa

10) Mikä oli asenteesi yrittäjyyteen ennen nykyisiä AMK-opintoja?

- ☐ Erittäin myönteinen
☐ Jonkin verran myönteinen
☐ Neutraali
☐ Jonkin verran kielteinen
☐ Erittäin kielteinen

11) Mitä mieltä olet seuraavista väittämistä? (1 = täysin eri mieltä... 5 = täysin samaa mieltä)

	1	2	3	4	5
Pidän kiinnostavana mahdollisuutta työllistää itseni yrittäjänä tulevaisuudessa.	☐	☐	☐	☐	☐
Mikäli keksisin hyvän yritysideoan, olisin valmis ryhtymään yrittäjäksi.	☐	☐	☐	☐	☐
Olin valmis ottamaan taloudellisen riskin oman yritykseni perustamiseksi.	☐	☐	☐	☐	☐
Ammattikorkeakouluopinnot antavat hyvät eväät ryhtyä yrittäjäksi.	☐	☐	☐	☐	☐
Suomen lainsäädäntö ja verotus tukevat yrittäjyyttä.	☐	☐	☐	☐	☐
Yrittäjät ovat monipuolisia osaajia.	☐	☐	☐	☐	☐
Yrittämisellä voi vaurastua todennäköisemmin kuin palkkatyössä.	☐	☐	☐	☐	☐
Yrittäjyys on monelle elämäntapa.	☐	☐	☐	☐	☐
Yrittäjyyteen suhtaudutaan nykyisin positiivisesti.	☐	☐	☐	☐	☐
Yrittäjät sortuvat helposti talousrikoksiin.	☐	☐	☐	☐	☐
Maailmantalouden epävakaa tilanne vähentää kiinnostustani ryhtyä yrittäjäksi.	☐	☐	☐	☐	☐
Yrityksen perustamiseen tarvitaan iso pääoma.	☐	☐	☐	☐	☐
Yrittäminen vaatii paljon liiketaloudellista osaamista.	☐	☐	☐	☐	☐
Yrittämiseen liittyy paljon ”paperisotaa”.	☐	☐	☐	☐	☐

12) Kuinka vahvasti liität seuraavat käsitteet yrittäjyyteen? (1 = ei mitään tekemistä yrittäjyyden kanssa, 5 = liittyy olennaisesti yrittäjyyteen)

	1	2	3	4	5
Ahkeruus	☐	☐	☐	☐	☐
Häikäilemättömyys	☐	☐	☐	☐	☐
Itsekkyys	☐	☐	☐	☐	☐
Itsenäisyys	☐	☐	☐	☐	☐
Kilpailuhalu	☐	☐	☐	☐	☐
Kovuus	☐	☐	☐	☐	☐
Määrätietoisuus	☐	☐	☐	☐	☐
Rahan tavoittelu	☐	☐	☐	☐	☐
Sitkeys	☐	☐	☐	☐	☐
Vastuun kantaminen	☐	☐	☐	☐	☐

13) Mitkä ovat tärkeimmät syyt, joiden takia yrittäjyys kiinnostaa sinua?

---

14) Mitkä ovat tärkeimmät syyt, joiden takia yrittäjyys ei kiinnosta sinua?

---

15) Miten matkailun, muotoilun ja liiketalouden laitoksen toimintaa voisi kehittää, jotta opiskelijoiden suhtautuminen yrittäjyyteen muuttuisi positiivisemmaksi?

Savonniemen kampuksella on käytössä opiskelumalli, jossa opiskelijat voivat suorittaa osan opinnoistaan toimimalla omassa osuuskunnassa ja toteuttamalla käytännön projekteja esimerkiksi myyden palveluita ja tuotteita.

16) Oletko suorittanut opintoja toimimalla osuuskunnassa?

☐ Kyllä ☐ En

VASTAA LOPPUIHIN KYSYMYKSIIN VAIN, MIKÄLI VASTASIT EDELLISEEN ”KYLLÄ”.

17) Kuinka osuuskuntaopiskelu on vaikuttanut asenteeseesi yrittäjyyttä kohtaan?

- ☐ Muuttanut selvästi myönteisemmäksi
- ☐ Muuttanut jonkin verran myönteisemmäksi
- ☐ Ei vaikutusta
- ☐ Muuttanut jonkin verran kielteisemmäksi
- ☐ Muuttanut selvästi kielteisemmäksi

18) Mitä kehittämis ehdotuksia sinulla on opiskelumalliin, jossa opintoja suoritetaan osuuskunnassa?

Kiitos vastauksistasi!